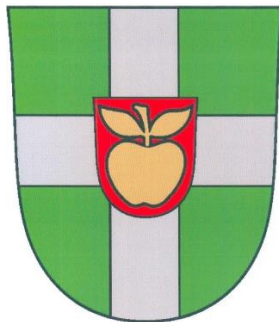

Türi Vallavolikogu 30.01.2025 määruse nr 1

“Türi valla 2025. aasta eelarve“ lisa 2

TÜRI VALLA 2025. AASTA EELARVE

Sisukord

Vallavanema pöördumine	6
1. ÜLEVAADE	7
1.1. Türi valla 2025. aasta eelarve lühiülevaade	7
1.2. Türi valla 2025. aasta eelarve koostamine ja sisu	7
1.3. Majanduslik ülevaade, prognoosid	9
1.4. Eelarve osad	12
2. PÕHITEGEVUSE TULUD	13
2.1. Maksutulud	14
2.1.1. Füüsilise isiku tulumaks (edaspidi FIT)	14
2.1.2. Maamaks	15
2.2. Tulud kaupade ja teenuste müügist	16
2.2.1. Riigilõiv	16
2.2.2. Tulud haridusalasest tegevusest	17
2.2.3. Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	20
2.2.4. Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	20
2.2.5. Tulud sotsiaalalasest tegevusest	21
2.2.6. Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud	21
2.2.7. Tulud üldvalitsemisest	21
2.2.8. Üür ja rent	22
2.3. Saadavad toetused tegevuskuludeks	22
2.3.1. Kohaliku omavalitsuse toetusfond	22
2.3.2. Tasandusfond	23
2.4. Muud saadud toetused tegevuskuludeks	24
2.5. Muud tegevustulud	24
3. PÕHITEGEVUSE KULUD	25
3.1. Üldised valitsussektori teenused	26
3.1.1. Türi Vallavolikogu (01111)	26
3.1.2. Türi Vallavalitsus (01112)	27
3.1.3. Reservfond (01114)	27
3.1.4. Muud üldised teenused (01330)	27
3.1.5. Muud üldised valitsussektori teenused (01600)	27

3.1.6.	Üldiseloomuga ülekanded valitsussektoris (01800)	28
3.2.	Avalik kord ja julgeolek	28
3.2.1.	Päästeteenused (03200).....	28
3.2.2.	Muu avalik kord ja julgeolek (03600).....	29
3.3.	Majandus.....	29
3.3.1.	Üldine tööjõupoliitika (04120)	29
3.3.2.	Põllumajandus (04210)	29
3.3.3.	Maanteetransport (04510).....	29
3.3.4.	Turism (04730).....	30
3.3.5.	Üldmajanduslikud arendusprojektid (04740)	30
3.3.6.	Muu majandus (04900)	30
3.4.	Keskkonnakaitse	30
3.4.1.	Jäätmekäitlus (05100).....	30
3.4.2.	Avalike alade puhastus (05101).....	31
3.4.3.	Heitveekäitlus (05200).....	31
3.4.4.	Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse (05400)	31
3.5.	Elamu- ja kommunaalmajandus.....	31
3.5.1.	Elamumajanduse arendamine (06100)	31
3.5.2.	Veevarustus (06300)	32
3.5.3.	Tänavavalgustus (06400).....	32
3.5.4.	Kalmistud (0660510).....	32
3.5.5.	Hulkuvate loomadega seotud tegevus (0660511).....	32
3.5.6.	Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus (0660512).....	32
3.5.7.	Türi Kommunaalasutus (0660513).....	32
3.5.8.	Türi Haldus (0660514).....	32
3.6.	Tervishoid.....	32
3.6.1.	Üldmeditsiiniteenused (07210).....	33
3.6.2.	Avalikud tervishoiuteenused (07400)	33
3.7.	Vaba aeg, kultuur, religioon	33
3.7.1.	Sporditegevus (08102).....	33
3.7.2.	Noorsootöö ja noortekeskused (08107).....	34
3.7.3.	Vaba aja üritused (08109).....	34

3.7.4.	Raamatukogud (08201)	35
3.7.5.	Rahva- ja kultuurimajad (08202)	35
3.7.6.	Muuseumid (08203)	35
3.7.7.	Muinsuskaitse ((08207).....	35
3.7.8.	Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused (08300).....	35
3.7.9.	Muu vabaaeg, kultuur, sport (08600)	36
3.8.	Haridus	36
3.8.1.	Alusharidus (09110)	37
3.8.2.	Põhi- ja üldkeskharidus (09212)	38
3.8.3.	Üldkeskhariduse õpetajate tööjõukulud (09213).....	41
3.8.4.	Noorte huviharidus ja huvitegevus(09510)	41
3.8.5.	Koolitransport (09600).....	42
3.8.6.	Koolitoit (09601)	42
3.8.7.	Öömaja (09602).....	42
3.8.8.	Muu haridus (09800)	43
3.9.	Sotsiaalne kaitse	43
3.9.1.	Puudega inimese erihoolekandeteenus (10120)	44
3.9.2.	Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus (10200).....	44
3.9.3.	Eakate koduhooldus (10202).....	44
3.9.4.	Asendus – ja järelhooldus (10400)	45
3.9.5.	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse (10402).....	45
3.9.6.	Lapse tugiisikuteenus (10403).....	45
3.9.7.	Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele (10600).....	45
3.9.8.	Riiklik toimetulekutoetus (10701).....	45
3.9.9.	Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse (10702).....	45
3.9.10	Muu sotsiaalne kaitse (10900)	45
4.	INVESTEERIMISTEGEVUS.....	46
4.1.	Investeermisteggevuse tulud.....	46
4.2.	Investeermisteggevuse kulud	46
5.	FINANTSEERIMISTEGEVUS	47
5.1.	Finantseerimise tulud.....	47
5.2.	Finantseerimise kulud	47

6.	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	47
7.	FINANTSNÄITAJAD	48
7.1.	Põhitegevuse tulem	48
7.2.	Eelarve tasakaal	48
7.3.	Netovõlakoormuse arvutused	49
8.	SEOS EELARVESTRATEEGIAGA.....	49
9.	LISAD	51
9.1.	Lisa 1 Asutuste omatulud	51
9.2.	Lisa 2 Türi valla kohustiste põhiosa tagasimaksed alates 2025. aastast	52
9.3.	Lisa 3 Türi valla kohustiste intresside maksed alates 2025. aastast.....	53
9.4.	Lisa 4 Asutuste eelarved.....	54

Vallavanema pöördumine

Head Türi valla elanikud!

Türi valla 2025. aasta eelarve koostamisel oleme lähtunud kõigi osapoolte huvidest ja vajadustest, pidades silmas eelarve strateegiat, laekumisi ning senist eelarve täitmist. Meie eesmärk on olnud tasakaalukas lähenemine, et säilitada valla stabiilsus ja tagada jätkusuutlik areng.

Kuigi üldine majanduslik olukord seab omavalitsustele väljakutseid, on järgmise aasta eelarves arvestatud personali- ja majandamiskulude osalise tõusuga. Peame oluliseks säästlikku majandamist, samas panustame järjepidevalt valla erinevate valdkondade arendamisse.

Investeeringute planeerimisel lähtume valla rahalistest võimalustest ja kohustustest. Suure osa järgmisel aastal kavandatud investeeringutest teeme lisarahastuse toel. Valmimas on Lokuta lasteaia juurdeehitus ning renoveerime kaks sotsiaalmaja ja Retla-Kabala kooli osaliselt. Samuti plaanime alustada Retla-Kabala Kooli Oisu õppehoone uue õppehoone projekteerimist ning koostame eelprojekti Türi järve renoveerimiseks. Oleme eraldanud vahendeid Türi Ühisgümnaasiumi parendamiseks.

Lisaks jätkame hajaasustuse programmi kaudu abivajavate perede toetamist ning aitame kodude tuleohutust parandada. Eelarve koostamisel on olnud oluline eesmärk hoida tasakaalu – vähendada valla netovõlakkoormust, piirata põhitegevuse kulude kasvu ja tagada finantsiline stabiilsus.

Soovin tänada kõiki, kes on panustanud Türi valla arengusse ja aidanud kaasa meie kogukonna heaolu edendamisele. Üheskoos suudame jätkata kindlalt ja tasakaalukalt, et meie kodupaik oleks parim koht elamiseks ja töötamiseks.

Sulo Särkinen

Türi vallavanem

1. ÜLEVAADE

1.1. Türi valla 2025. aasta eelarve lühiülevaade

2025. aasta eelarve kogumaht on 26 324 653,27 eurot (põhitegevuse tulud 22 558 264,26 eurot + investeeringutulud 1 630 623,81 eurot + kohustuste võtmine 2 019 574 eurot + likviidsete varade muutus 116 191,20 eurot).

Põhitegevuse tulude kavandatav suurus on 22 558 264,26 eurot, vähenemine võrreldes 2024. aastaga on planeeritud 0,65%. Füüsiliste isikute tulumaks on planeeritud 12 737 550 eurot, kasv võrreldes 2024. aastaga on planeeritud 6,37%.

Põhitegevuse kulude kavandatav suurus on 21 560 261,26 eurot ja kasv võrreldes 2024. aastaga on planeeritud 2,14%.

Põhitegevuse kuludest on planeeritud personalikuludeks 13 120 868 eurot ehk 60,86%, majandamiskuludeks 5 313 299,44 eurot ehk 24,64%, toetusteks 2 992 322,82 eurot ehk 13,88% ning muudeks kuludeks (sh reservfond) 133 771 eurot ehk 0,62%.

Põhitegevuse kulud jagunevad: 57,9% haridus, 15,2% sotsiaalne kaitse, 11,79% vaba aeg, kultuur ja religioon.

Põhitegevuse tuleml on 998 003 eurot (põhitegevuse tulud miinus põhitegevuse kulud).

Investeeringuid on eelarves 4 118 380,01 eurot, millest 47,44% haridus, 22,02% sotsiaalne kaitse ja 10,44% üldised valitsussektori teenused.

Kohustuste võtmine on planeeritud eelarves 2 019 574 eurot ning kohustuste tasumine 646 012 eurot.

1.2. Türi valla 2025. aasta eelarve koostamine ja sisu

Türi valla eelarvet koostatakse tekkepõhisena, st eelarve tulud ja kulud kajastuvad majandustehingute tegemise hetkel, mitte siis, kui raha laekub või tehakse väljamaksed. Eelarves ei ole arvestatud tegevusalade all mitterahalist mõju nagu amortisatsioon ning müüdava põhivara jääkväärtuse mahakandmise kulud.

Türi valla 2025. aasta eelarve ja seletuskiri on koostatud tulenevalt [kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest](#) (edaspidi KOKS), kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest (edaspidi KOFS), Türi valla finantsjuhtimise korrast, Türi valla arengukavast ja eelarvestrateegiast perioodiks 2025 – 2028 ning avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist (edaspidi üldeeskiri).

2025. aasta eelarve koostamise ettevalmistused algasid 16. juuli 2024. aasta korraldusega nr 205 „Türi valla 2025. aasta eelarve eelnõu koostamise ajakava, vastutajad, tingimused ja piirsummad alaeelarvete koostamiseks ning personalikulu arvestamise vormi kinnitamine“ välja andmisega. 2025. aasta Türi valla eelarve ja seletuskirja on koostöös vallavalitsuse

hallatavate asutuste, ametiasutuste struktuuriüksuste ning vallavalitsusega koostanud rahandusosakond.

Türi valla asutuste juhid ja alaeelarvete eest vastutajad sisestasid hiljemalt 2. septembriks 2024. aastal (haridusasutused hiljemalt 12. septembriks) tegevusalade kaupa eelarve esialgse sisendi eelarve infosüsteemi VeeRa. Vallavalitsuse rahandusosakond koostas koondi ja toimusid läbirääkimised alaeelarvete eest vastutajate ja Türi valla asutuste juhtidega, et vaadata üle arenguvajadustest lähtuvad muudatused. Peale eelarve sisendite korrigeerimist toimusid oktoobris ja novembris kohtumised Türi valla asutuste juhtidega, et leida optimaalseid lahendusi.

28. novembril 2024. aastal esitas Türi Vallavalitsus heaks kiidetud eelarve eelnõu vallavolikogule.

Seletuskirjas on toodud võrdlustabelitesse 2023. aasta eelarve, 2023. aasta täitmine, 2024. aasta eelarve, 2024. aasta täitmine seisuga 15. jaanuar ning 2025. aasta planeeritav eelarve.

Eelarves on arvestatud toetus- ja tasandusfondiga, mis on avaldatud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kodulehel seisuga 08. jaanuar 2025.

Valla eelarve on kõikide sissetulekute ja väljaminekute loend.

Kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve peab olema vastuvõtmise hetkeks tasakaalus ehk kõikidele eelarves kavandatud väljaminekutele peab olema olemas kate.

Põhitegevuse eelarve sisaldab tavapäraseid tulusid ja kulusid. Tavapärased tulud on maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, põhitegevuseks saadud toetused ja muud tulud. Need tulud laekuvad korrapäraselt ja stabiilselt. Põhitegevuse kulud on personalikulud, majandamiskulud (nt vesi, küte, elekter, korrashoiukulud) ja antavad toetused (sotsiaaltoetused, toetused MTÜ-dele jne). Tegemist on igakuiste väljaminekutega. Eelarves on eraldi põhitegevuse kuluna planeeritud reservfond ettenägematute väljaminekute tegemiseks, millest vallavalitsus eraldab vahendeid sihtotstarbeliselt. Põhitegevuse tulude ja kulude vahe on põhitegevuse tulem.

Investeeringutegevuse eelarveosas on samuti tulud ja kulud. Tuludesse kuuluvad vara müük, investeerimiseks saadud toetused ning finantstulud (üldjuhul pankadelt saadud intressid). Kulud on investeeringud, nt teede ehitus, hoonete rekonstrueerimine, soetused üle 10 000 euro ja finantskulud ehk laenuintressid. Selle eelarveosa tulude ja kulude vahe on investeeringutegevuse tulem.

Kui eelarve tulem on negatiivne (põhitegevuse ja investeerimisegevuse tulude summa on väiksem põhitegevuse ja investeerimisegevuse kulude summast), tuleb leida sellele kate. Põhiliseks katteallikaks on laenuvahendite kaasamine. Finantseeringutegevuse tulude (üldjuhul laen) ja kulude (laenude tagasimaksed) vahe on finantseeringutegevuse tulem. Selle võrra muutub valla laenukohustuste maht (plussmärgiga suureneb, miinusmärgiga väheneb).

Üldjuhul ei saa raha pangakontodel aastavahetusega otsa. Seda summat, mis jääb pangakontole, nimetatakse likviidseks varaks. Kui eelarves on kulusid rohkem kui tulusid, siis peale laenuvahendite (kasutatakse ainult investeeringute tegemiseks) saab kasutusele võtta ka likviidseid vahendeid. Kui tulusid on aga kuludest rohkem, siis valla likviidsed varad kasvavad.

Vallavolikogus läbib eelarve eelnõu vähemalt kaks lugemist ning vajadusel tehakse eelarve eelnõus parandus- ja muudatusettepanekuid. Eelarve eelnõu muutmise ettepanekule lisab selle algataja põhjendused ja arvestused kavandatavate muudatustega kaasnevate väljaminekute ja nende katteallikate kohta. Kõik muudatusettepanekud vaatavad läbi vallavalitsus ja vallavolikogu eelarve- ja arenduskomisjon ning lisavad oma seisukoha.

Peale vallaeelarve vastuvõtmist vallavolikogu poolt kinnitab vallavalitsus korraldusega eelarve tulude ja kulude täiendava ja detailsema liigenduse majandusliku sisu järgi ehk alaeelarved.

Eelarve täitmisel ja elluviimisel osalevad kõik Türi valla asutused ja mitmed era- ja kolmanda sektori organisatsioonid, kellele on valla poolt antud ülesandeid ja kellele eraldatakse nende ülesannete täitmiseks eelarvest vahendeid.

Eelarve täitmise kontroll on vallavolikogu revisjonikomisjoni, vallavalitsuse, hallatavate asutuste juhtide, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ja Riigikontrolli ülesanne. Vallavalitsus vastutab selle eest, et oleks rakendatud tõhus finantsjuhtimise ja kontrolli süsteem, mis peab aitama rahalisi vahendeid parimal viisil kasutada. Peale eelarveaasta lõppu koostab vallavalitsus majandusaasta aruande, sh eelarve täitmise aruande, mida auditeerib sõltumatu audiitor ning seejärel kinnitab vallavolikogu auditeeritud aruande.

1.3. Majanduslik ülevaade, prognoosid

Türi vald on üks kolmest omavalitsusest Järvamaal, asudes maakonna edelaosas. Kahe ühinemise järgselt moodustavad Türi valla Türi linn ja Oisu, Kabala, Türi, Kärü ja Väätsa piirkonnad koos oma traditsioonide, tegusate inimeste ning aktiivsete kogukondadega.

Türi valda ümbritsevad Kehtna ja Rapla vallad (Raplamaa), Põhja-Pärnumaa vald (Pärnumaa), Põhja-Sakala vald (Viljandimaa), Kose vald (Harjumaa) ning Järva vald ja Paide linn (Järvamaa).

Valda läbivad mitu suurt maanteed (Pärnu – Rakvere – Sõmeru, Tallinn – Rapla – Türi – Viljandi, Tallinn – Imavere – Viljandi) ning Tallinna – Viljandi raudtee. Vallas on viis raudteejaama – Türi linnas, Kärü alevikus, Taikse, Kärevere ja Ollepa külades. Türi valda läbib üleeuroopalise jalgrattateede võrgustikku kuuluv jalgrattatee nr 2 (Pärnu – Tallinna sadam) ning Greenway turismitee.

Türi vallas on 1 gümnaasium, 4 põhikooli, 2 lasteaeda, 2 kool-lasteaeda, muusikakool, kultuurikeskus, noortekeskus, päevakeskus, raamatukogu, muuseum, eakate kodu ja 2 kommunaalasutust.

Türi valla pindala on 1008,72 km². Türi vallas on 1 linn (Türi), 4 alevikku (Kärü, Oisu, Särevere ja Väätsa) ning 53 küla.

2024. aasta novembris oli Türi vallas maksumaksjaid 4644 (palgatulu saajad).

Tabel 1 Maksumaksjate arv Türi vallas 2018 – 2024

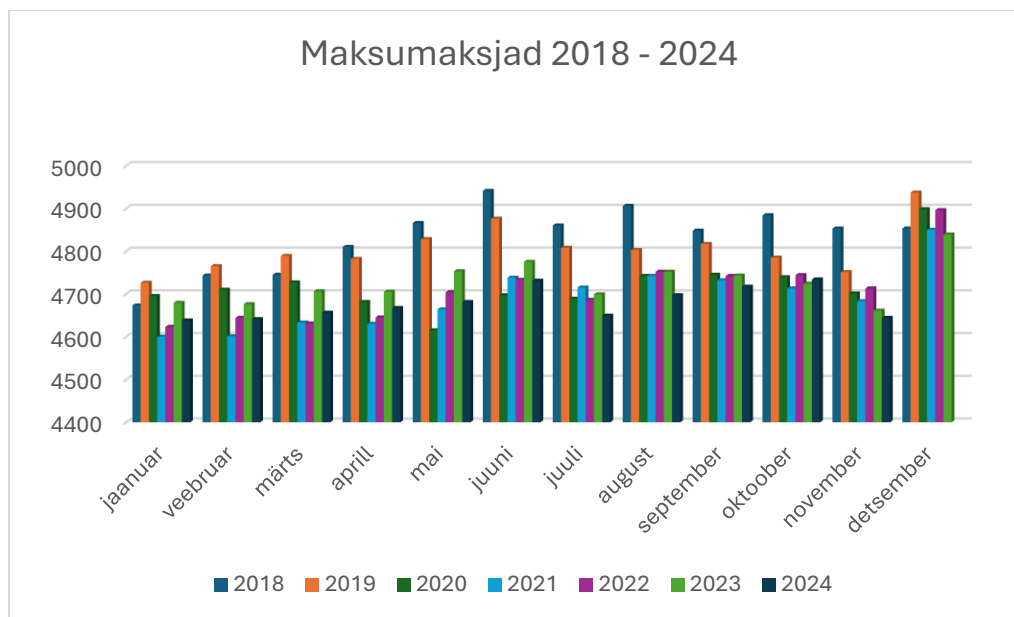
	jaanuar	veebruar	märts	aprill	mai	juuni	juuli	august	september	oktoober	november	detsember
2018	4673	4743	4745	4810	4866	4941	4860	4906	4848	4884	4853	4853

2019	4726	4765	4789	4782	4828	4876	4808	4803	4817	4785	4751	4937
2020	4695	4710	4727	4681	4615	4697	4689	4742	4745	4739	4701	4898
2021	4600	4601	4633	4630	4664	4738	4715	4742	4732	4713	4683	4850
2022	4623	4644	4631	4645	4704	4733	4686	4752	4742	4744	4713	4896
2023	4679	4676	4706	4705	4753	4775	4699	4752	4743	4724	4661	4839
2024	4638	4641	4656	4667	4681	4731	4649	4697	4717	4734	4644	

Allikas <https://www.agri.ee/regionaalareng-planeeringud/kohalikud-omavalitsused/finantskorraldus#finantsulevaated>

Tabelis on arvestatud ainult palgatulu saajaid Türi vallas.

Joonis 1 Maksmaksjate arv Türi vallas 2018 -2024

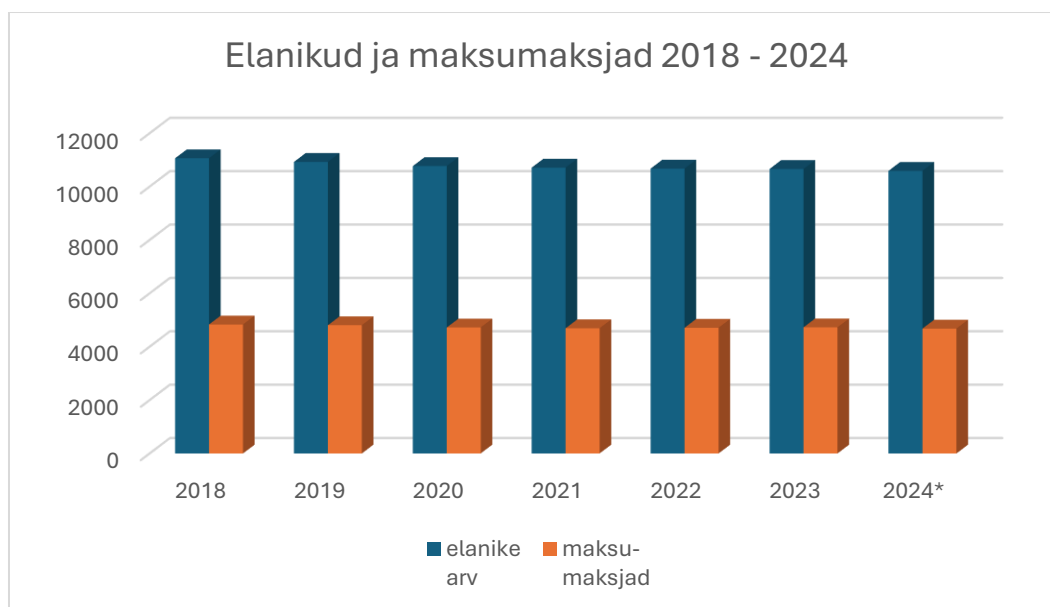
Tabel 2 Pensionisaajate arv Türi vallas 2024 ja keskmine pension

kuu	pensionisaajate arv	keskmine pension
jaanuar	2 981	717
veebruar	2 998	717
märts	3 002	716
aprill	3 001	793
mai	2 995	794
juuni	2 993	793
juuli	2 977	795
august	2 974	797
september	2 974	796
oktoober	2971	797
november	2974	794

Tabel 3 Elanikud ja maksumaksjad 2018 – 2024

	elanike arv	maksu- maksjad
2018	11 061	4832
2019	10 925	4806
2020	10 769	4720
2021	10 710	4692
2022	10 674	4709
2023	10 659	4726
2024*	10 587	4678
* 11 kuu andmed		

Joonis 2 Elanikud ja maksumaksjad 2018 – 2024

Allikas: Türi valla koduleht

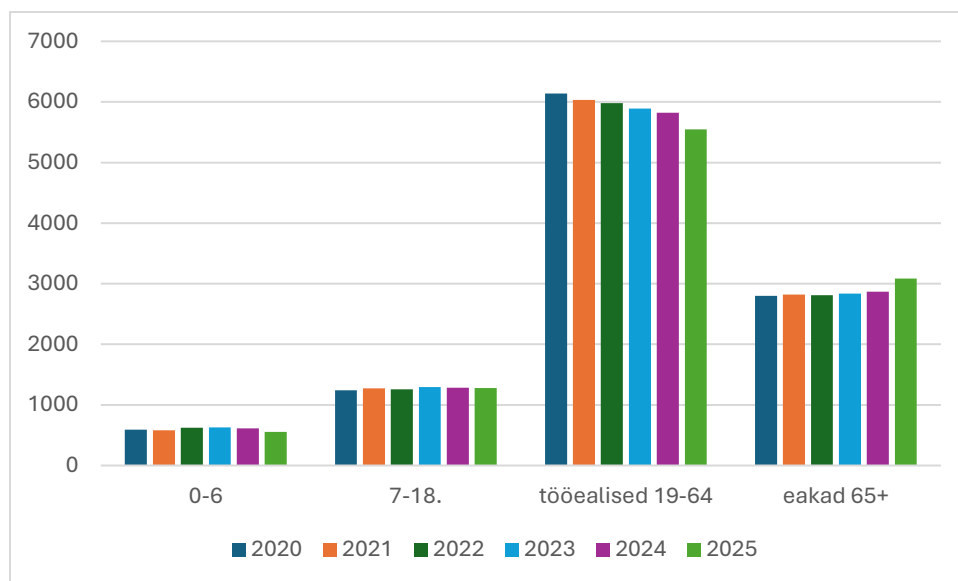
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Türi vallas oli seisuga 01.01.2025 10 466 elanikku:

- 0-6 lapsi 557;
- 7-18 aastaseid elanikke 1280;
- tööealisi elanikke (19-64 aastat) 5546;
- 65 aastaseid ja vanemaid elanikke 3083.

Türi valla demograafilist olukorda iseloomustab, nii nagu Eestit tervikuna, vähenev rahvaarv ja vananev rahvastik.

Joonis 3 Demograafiline struktuur 2020 – 2025

1.4. Eelarve osad

Eelarve osad on vastavuses kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS) sätetega. Eelarve koosneb viiest osast:

- põhitegevuse tulud;
- põhitegevuse kulud;
- investeerimistegevus;
- finantseerimistegevus;
- likviidsete varade muutus.

Eelarve osad kajastatakse üldeeskirja järgi, milles tegevusala kood kajastab täidetavaid põhifunktsioone. Igal tulu- ja kululiigil on oma tähis. Tähistuse aluseks on riigi poolt kasutusel olev klassifikaator. Klassifikaatori järgi algab numeratsioon kahekohalise numbriga. Iga tulu ja kulu liik liigub detailsema jaotuse suunas ja vastavalt sellele lisandub ka numbreid tähistuses.

Eelarve täitmises on kasutusel lisaks veel dimensioone, mida ei eelarvestata kõige madalamale tasemele, kuid mida jälgitakse täitmises ning nende üle peab arvestust ametiasutuse rahandusosakond. Eelarveinfosüsteemis VeeRa on eelarve täitmine tegevusala ja tulu ning kululiigi detailsuses kättesaadav igapäevaselt.

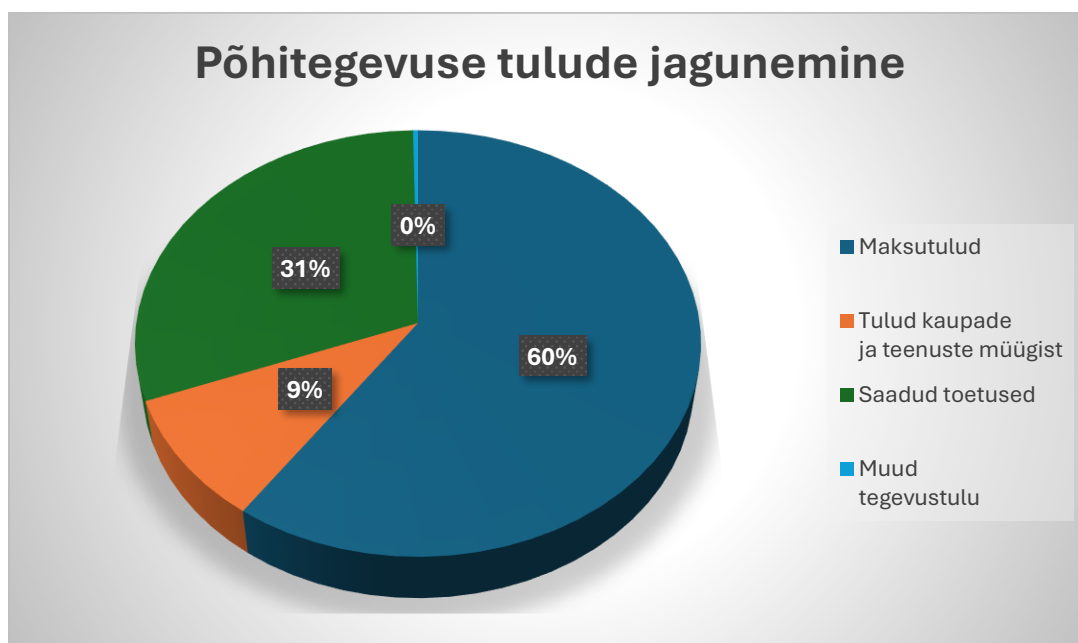
2. PÕHITEGEVUSE TULUD

Põhitegevuse tulude eelarveosas jaotatakse tulud majandusliku sisu järgi järgmisteks liikideks:

- ✓ maksutulud;
- ✓ tulud kaupade ja teenuste müügist (nn omatulud);
- ✓ saadavad toetused tegevuskuludeks;
- ✓ muud tulud.

Kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve on iseseisev ehk kohalik omavalitsus otsustab ise eelarve koostamise üle. Peamisteks eelarve tuludeks on Türi vallas füüsilise isiku tulumaks, maamaks ja toetused riigieelarvest.

Joonis 4 Põhitegevuse tulude jaotus 2025. aastal

Tabel 4 Põhitegevustulude võrdlus 2023 -2025

Põhitegevustulud	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Maksutulud	11 512 948,00	11 455 985,66	12 524 907,00	12 616 535,99	13 467 550,00
Tulud kaupade ja teenuste müügist	2 124 253,00	2 315 722,39	2 377 990,99	2 284 223,56	2 140 671,00
Saadud toetused	8 205 537,00	7 993 276,92	7 699 603,94	7 452 308,68	6 879 943,26
Muud tegevustulud	31 998,00	56 124,46	102 753,57	78 329,20	70 100,00
TULUD KOKKU	21 874 736,00	21 821 109,43	22 705 255,50	22 431 397,43	22 558 264,26

2.1. Maksutulud

Maks on seadusega või seaduse alusel valla- või linnavolikogu määrusega riigi või kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks või selleks vajaliku tulu saamiseks maksumaksjale pandud ühekordne või perioodiline rahaline kohustus, mis kuulub täitmisele seaduse või määrusega ettenähtud korras, suuruses ja tähtaegadel ning mille puhul puudub otsene vastutasu maksumaksja jaoks.

Maksud jagunevad riiklikeks ja kohalikeks maksudeks, kuid eelarve struktuuris eraldi vastavat liigendust ei kasutata. Riiklikud maksud on füüsilise isiku tulumaks (edaspidi FIT) ja maamaks. Türi vallas ei ole kehtestatud ühtegi kohalikku maksu. Maksude laekumist reguleerib maksukorralduse seadus.

2.1.1. Füüsilise isiku tulumaks (edaspidi FIT)

FIT laekumist reguleerivad tulumaksuseadus ja FIT kohalikele omavalitsustele eraldamise kord. FIT laekumist mõjutab vallas maksumaksjate arv, brutosissetulek ja riigi poolt igal aastal omavalitsustele kehtestatav tulumaksu laekumise määr.

Valla maksumaksja on kodanik, kes on rahvastikuregistris registreeritud valla elanikuks. Maksumaksja elukohana kalendriaastal käsitletakse maksuhalduri (Maksu- ja Tolliamet) peetavasse maksukohuslase registrisse sama kalendriaasta 1. jaanuari seisuga kantud elukohta.

Tulumaksu laekumise prognoosimisel on lähtutud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi prognoosidest nii palgakasvule kui pensionile. Arvestatud on ka jooksva aasta tulumaksu senist laekumist ja riigi tehtud muudatust tulumaksuseaduses. Residendist füüsiliste isikute maksustatavast tulust laekus maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele 2020. - 2023. aastal 11,96%. 2024. aastal muudeti kohalike omavalitsuste tulumaksu laekumisi selliselt, et riiklikelt pensionidelt, mida varem omavalitsustele ei laekunud, hakkas laekuma 2,5%, samas vähendati tulumaksu laekumist muudelt tuludelt 11,89% peale. 2025. aastal laekub pensionidelt kohalikule omavalitsusele 5,5% ja muudelt tuludelt 11,29%.

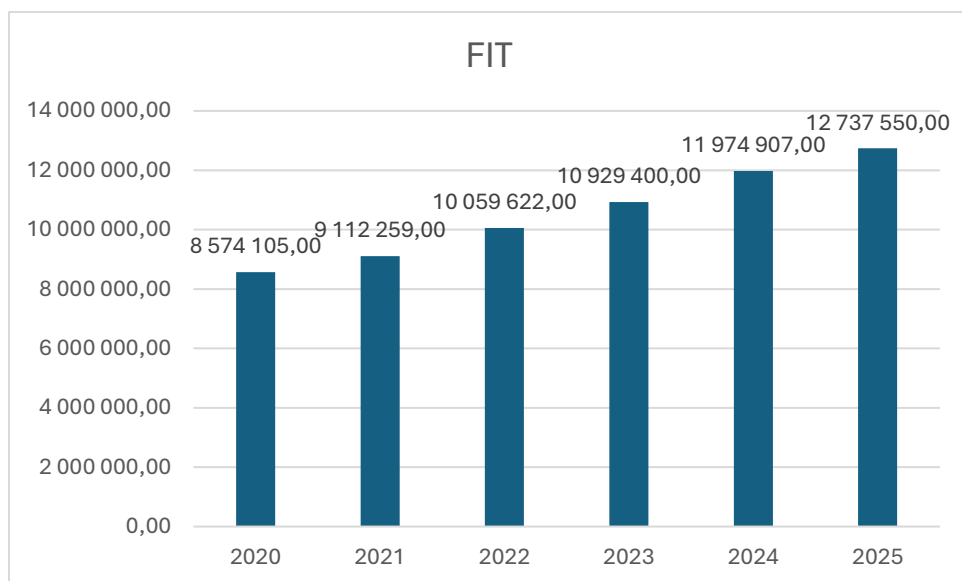
Tabel 5 FIT tekkepõhine võrdlus

aasta	FIT	kasv %
2020	8 574 105,00	0,00
2021	9 112 259,00	6,28
2022	10 059 622,00	10,40
2023	10 929 400,00	8,65
2024*	11 974 907,00	9,57
2025**	12 737 550,00	6,37

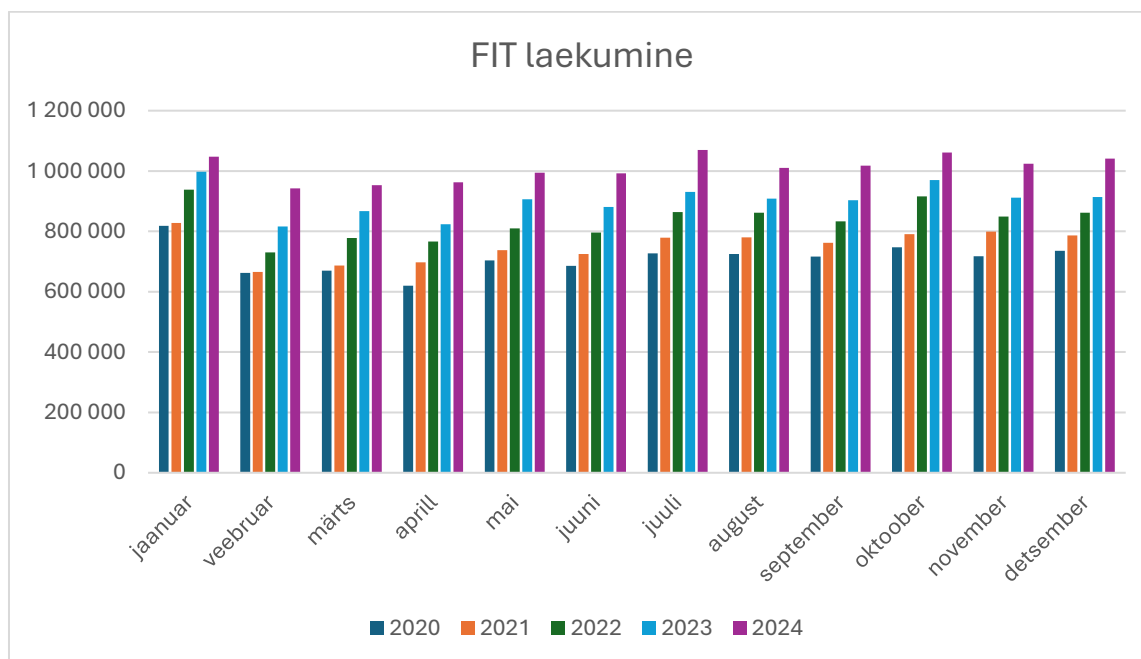
*ilma detsembrikuu summata

**eelarve

Joonis 5 FIT võrdlus

Joonis 6 FIT laekumine 2020 – 2024 kuude lõikes

2.1.2. Maamaks

Maamaks on maa maksustamishinnast lähtuv maks. Maa-amet korraldas maade korralise hindamise 2022. aasta sügisel (edaspidi igal neljandal aastal) ning hindamise tulemused hakkasid kehtima 2024. aasta algusest.

Maamaks on riiklik maks, mille maksuhaldur on Maksu- ja Tolliamet. Maamaks arvutatakse kohalikust omavalitsusest saadavate andmete põhjal.

Maamaks on riiklik maks, mis laekub 100% kohalikule omavalitsusele ning vastavalt 01.07.2024 tehtud maamaksuseaduse muudatustele kehtivad alates 01.01.2025. aastal uued maksumäärad.

Vastavalt sellele on 2025. aastal elamumaa maamaksu maksimaalne määr 1% (meil 0,5%) ja muu maa maksimaalne määr 2% (meil 1,0%) maa maksustamise hinnast. Maatulundusmaa maamaksumäär on 0,5% kehtivast maa maksustamishinnast aastas (seda ei muudetud).

2025. aastal on maamaksu aastase kasvu ühetaoline üleriigiline piirmäär 50% või 20 eurot. Üleriigiline ühetaoline pindala põhine kodualuse maa maksusoodustus jääb kehtima (tiheasustuse alal 0,15 ha ja hajaasustuses 2,0 ha).

2025. aasta eelarve planeerimise aluseks on Türi Vallavolikogu 29. juuni 2023. aasta määrusega nr 8 „Maksumäärad Türi vallas“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/408072023012>) järgmised maamaksumäärad:

- ✓ elamumaa ja maatulundusmaa õuema kōlviku maamaksumäär on 0,5% kehtivast maa maksustamishinnast aastas;
- ✓ maatulundusmaa maamaksumäär on 0,5% kehtivast maa maksustamishinnast aastas;
- ✓ muu sihtotstarbega maa maamaksumäär on 1,0% kehtivast maa maksustamishinnast aastas.

Tabel 6 Maamaksu laekumise võrdlus

aasta	maamaks	kasv %
2020	524 523,00	0,00
2021	536 494,00	2,28
2022	529 355,00	-1,33
2023	526 585,00	-0,52
2024	561 564,00	6,64
2025**	730 000,00	29,99

**eelarve

2.2. Tulud kaupade ja teenuste müügist

Türi valla asutuste kaupade ja teenuste müügist (omatulu) kavandatakse 2025. aastal tulusid 2 140 671 eurot. Siin kajastatakse kõikide hallatavate asutuste ning vallavalitsuse kui ametiasutuse nn omatulud – riigilõiv, tulud alusharidusteenuse, üldharidusteenuse ja huvikooliteenuse eest teistelt omavalitsustelt, huvikooliteenuse (muusikakool) lastevanemate tasu, lasteaedade toiduraha ja osalustasu summad, mida tasuvad lapsevanemad, ning hallatavate asutuste töötajate toitlustamine. Siin kajastuvad valla üüritulud (korterite üüritulud), hooldekodu kohatasud, tulud kultuuri-, spordi- ja kunstialasest tegevusest ning sotsiaalvaldkonna tulud.

Detailne omatulude jaotus on ära toodud seletuskirja lõpus (lisa 9.1 – asutuste omatulud).

2.2.1. Riigilõiv

Riigilõiv on riigilõivu seadusega kehtestatud määras tasumisele kuuluv summa juriidiliste toimingute tegemise, avalduste läbivaatamise ja dokumentide väljastamise eest.

Riigilõivu võtja on riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse asutus või valla- või linnasekretär, kes seaduse kohaselt on kohustatud toimingute tegema.

Kohaliku omavalitsuse üksuse asutuse ja valla- või linnasekretäri toimingute eest tasutav riigilõiv laekub valla- või linnaeelarvesse.

Tabel 7 Riigilõivu laekumise võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
riigilõiv	12 000,00	10 765,00	13 600,00	14 103,46	12 000,00
Kokku	12 000,00	10 765,00	13 600,00	14 103,46	12 000,00

Vallaeelarvesse laekub riigilõiv ehitusseadustiku alusel ning ühistranspordiseaduse alusel tehtavate toimingute ning vallasekretäri tõestamistoimingute eest (riigilõivu seaduse peatükk 16 <https://www.riigiteataja.ee/akt/131122019008?leiaKehtiv>).

2.2.2. Tulud haridusalasest tegevusest

Haridusasutuste majandustegevusest prognoositakse valla eelarvesse 2025. aastal 727 708 eurot.

Tabel 8 Haridusala majandustegevuse omatulu võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Türi Vallavalitsus	299 710,00	293 246,00	256 000,00	255 810,00	246 000,00
Türi Muusikakool	31 090,00	31 692,15	33 798,00	34 450,50	32 410,00
Väätsa Lasteaed Paikäpp	40 234,00	41 866,63	44 744,00	47 641,64	49 000,00
Türi Lasteaed	227 873,00	227 380,89	267 337,67	245 626,94	280 609,00
Käru Põhikool	19 725,00	22 217,69	26 500,00	26 590,50	30 145,00
Retla-Kabala Kool	42 627,00	48 875,97	50 990,04	51 469,37	53 055,00
Türi Kevade Kool	2 650,00	3 132,85	3 100,00	3 128,16	2 100,00
Laupa Põhikool	9 162,00	9 103,74	7 500,00	5 874,72	4 800,00
Türi Põhikool	28 822,00	24 242,29	31 297,50	43 119,28	23 300,00
Türi Ühisgümnaasium	24 929,00	27 189,34	29 042,18	29 789,77	21 900,00
Väätsa Põhikool	11 484,00	9 829,29	7 740,62	7 914,62	4 500,00
Türi Noortekeskus	0,00	20,00	500,00	130,00	0,00
KOKKU	738 306,00	738 796,84	758 550,01	751 545,50	747 819,00

Tasu koolitusteenuse osutamise eest

Tasu koolitusteenuse osutamisest laekub teistelt omavalitsustelt, kelle lapsed õpivad Türi valla üldhariduskoolides või käivad valla koolieelsetes lasteasutustes.

Vabariigi Valitsuse 12.12.2024 määruse nr 79 kohaselt on õppekoha tegevuskulu piirmäär ühe kuu kohta aastaks 2025 109 eurot (2024. aastal oli 102 eurot, 2023. aastal oli 99 eurot, 2022.

aastal oli 96 eurot, 2021. aastal oli see 94, 2020. aastal oli see 92, 2019. aastal oli see 91, 2018. aastal oli see 89 eurot).

Laste arvud võetakse igakuiselt 10. kuupäeva seisuga ning esitatakse teistele omavalitsustele arved.

Tabel 9 Teiste omavalitsuste õpilased Türi valla haridusasutustes

Asutus	
Käru Põhikool	1
Laupa Põhikool	3
Retla-Kabala Kool	4
Kevade Kool	3
Türi Põhikool	8
Türi Ühisgümnaasium	33
Väätsa Põhikool	20
Kokku	72

Osalemine muusikakooli kulude katmisel

Vastavalt Türi Vallavolikogu 28. juuni 2018 määrusele nr 31 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/431032021027?leiaKehtiv>) on õppetasu Türi Muusikakoolis alates 1. septembrist 2018 eelkoolis ja vaba õppekavaga osakonnas 21 eurot ning põhikooli pilliõpetus- ja üldosakonnas 25 eurot kuus. Õppetasu suurus täiskasvanute osakonnas on 65 eurot kuus. Kui perest käib muusikakoolis samaaegselt rohkem kui üks laps, siis esimese lapse eest tasutakse 100% õppetasust, teise lapse eest 75% ja kolmas ning iga järgmine laps saab õppida õppetasuta.

Koolil on õigus lapsevanem õppetasust vabastada, kui Türi valla (keda lepingu sõlmimisel esindab kool) ja Eesti Kultuurkapitali vahel sõlmitud sihtfinantseerimise lepingu alusel ja lepingus sätestatud tingimustel on Türi valla eelarvesse eraldatud andekate õpilaste toetuseks raha ning seda raha võib kasutada õppekulu osaliseks katmiseks.

Osalemine lasteaedade tegevuskulude katmisel

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 27 lõike 6 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/126042024005>) alusel osalevad lasteasutuse valla- või linnaeelarvest kaetavate majanduskulu, personalikulu ja õppevahendite kulu katmises täies ulatuses teised vallad ja linnad proportsionaalselt nende haldusterritooriumil elavate selles lasteasutuses käivate laste arvuga.

Vallavalitsus kinnitab igaks eelarveaastaks lasteasutuse majandamiskulu, personalikulu ning õppevahendite kulu arvestusliku maksumuse ühe lapse kohta.

Koolieelse lasteasutuste osalustasu

Lasteasutuste rahastamine toimub riigieelarvest ja valla- või linnaeelarvest, vanemate kaetavast osast ja annetustest.

Lasteasutuste majandamiskulu, personalikulu ning õppevahendite kulu kaetakse valla- või linnaeelarve vahenditest ning valla- või linnavolikogu otsusel osaliselt vanemate poolt. Vanemate kaetav osa ühe lapse kohta ei või ületada 20% Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga

alammäärast (koolieelse lasteasutuse seaduse § 27 lõige 3
<https://www.riigiteataja.ee/akt/126042024005?leiaKehtiv>).

Vastavalt Türi Vallavolikogu 29. märtsi 2018 määrusele nr 17
<https://www.riigiteataja.ee/akt/431032021029?leiaKehtiv>) on osalustasu määr 5%.

Tabel 10 Lasteaia osalustasu

Aasta	Miinimumpalk	osalustasu	% miinimumpalgast	Lubatud %	summa
2020	584	29,20	5	20	116,80
2021	584	29,20	5	20	116,80
2022	654	32,70	5	20	130,8
2023	725	36,25	5	20	145,00
2024	820	41,00	5	20	164,00
2025	886	44,30	5	20	177,20

Arvestatud on sellega, et lapsevanem on osalustasust vabastatud ühe kuu aastas, kui laps ei kasuta lasteaiateenust. Samuti on arvestatud sellega, et kui perest käib lasteaias rohkem lapsi, on ühe lapse eest osalustasu 100%, teise lapse eest 75% ja kolmanda ja järgnevate eest osalustasu ei maksta.

Tabel 11 Kohatasu arvestuse võrdlus koolieelsetes lasteasutustes

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Türi Vallavalitsus	176 000,00	175 496,00	140 000,00	131 029,00	130 000,00
Väätsa Lasteaed Paikäpp	24 025,00	25 266,62	26 864,00	25 399,50	31 308,00
Türi Lasteaed	139 129,00	132 147,46	154 428,00	132 368,50	165 498,00
Käru Põhikool	9 564,00	9 107,96	12 000,00	10 291,00	13 645,00
Retla-Kabala Kool	19 000,00	21 061,60	24 579,00	22 017,00	28 255,00
Kokku	367 718,00	363 079,64	357 871,00	321 105,00	368 706,00

Tabel 12 Laste arv koolieelsetes lasteasutustes seisuga 10. november

Asutus/aasta	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Käru Põhikool, lasteaed	21	24	23	21	20	27	28
Retla-Kabala Kool, lasteaed	53	51	52	55	52	58	53
Türi Lasteaed	293	323	332	323	357	356	344
Väätsa Lasteaed Paikäpp	60	62	66	70	65	67	69
Kokku	427	460	473	469	494	508	494

Tasu tootlustamiskuludeks

Tasu arvestatakse lastevanematelt, kelle lapsed käivad Türi valla koolieelsetes lasteasutustes ning lastevanematelt, kelle lapsed õpivad üldhariduskoolis ning osalevad pikapäevarühma töös. Samuti arvestatakse tasu tootlustamiskuluks valla töötajatelt, kes lasteaias/koolis lõunat söövad. Koolieelse lasteasutuse seaduse § 27 lõike 2 alusel katab lapse toidukulu lasteasutuses vanem.

Lapse toidukulu päevamaksumuse otsustab hoolekogu ja kinnitab direktor. Toitlustamistasu laekumine lasteasutuste lõikes on toodud järgnevas tabelis:

Tabel 13 Tasu võrdlus toitlustamisteenuse eest

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
02 Väätsa Lasteaed Paikäpp	16 118,00	16 509,01	17 490,00	16 269,99	17 692,00
05 Türi Lasteaed	88 233,00	94 149,44	111 756,00	82 808,31	114 531,00
09 Türi Kevade Kool	2 650,00	3 132,85	3 100,00	2 447,25	2 100,00
13 Laupa Põhikool	8 555,00	8 392,70	7 500,00	4 283,00	4 800,00
14 Türi Põhikool	27 122,00	21 148,00	30 330,50	36 486,44	23 300,00
15 Türi Ühisgümnaasium	9 500,00	11 707,13	12 500,00	11 865,35	10 000,00
19 Kärü Põhikool	9 826,00	13 109,73	14 500,00	12 720,00	16 500,00
21 Väätsa Põhikool	8 200,00	5 740,71	6 300,00	5 761,00	4 500,00
24 Retla-Kabala Kool	23 450,00	27 658,10	26 000,00	22 489,15	24 800,00
Kokku	193 654,00	201 547,67	229 476,50	195 130,49	218 223,00

2.2.3. Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest

Eelarvesse planeeritakse 2025. aastal kultuuri- ja kunstialasest tegevusest 35 800 eurot.

Tabel 14 Kultuuri- ja kunstialase tegevuse omatulu võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Türi Vallavalitsus	0,00	0,00	16 544,00	16 544,00	0,00
Türi Raamatukogu	3 400,00	3 582,10	3 400,00	3 075,04	1 000,00
Türi Kultuurikeskus	25 000,00	27 027,57	27 300,00	34 280,25	25 300,00
Türi Muuseum	1 500,00	2 827,50	2 060,00	2 803,50	1 500,00
Türi Noortekeskus	9 000,00	11 695,00	11 000,00	11 872,50	8 000,00
Kokku	38 900,00	45 132,17	60 304,00	68 575,29	35 800,00

2.2.4. Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest

Eelarvesse planeeritakse 2025. aastal spordi- ja puhkealasest tegevusest 700 eurot.

Tabel 15 Spordi- ja puhkealase tegevuse omatulu võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Türi Vallavalitsus	0,00	0,00	0,00	87,50	0,00
Türi Kultuurikeskus	500,00	987,00	972,00	1 216,00	700,00
Türi Noortekeskus	0,00	280,00	500,00	795,00	0,00
Kokku	500,00	1 267,00	1 472,00	2 098,50	700,00

2.2.5. Tulud sotsiaalasest tegevusest

Eelarvesse planeeritakse 2025. aastal tulu sotsiaalasest tegevusest 769 452 eurot.

Tabel 16 Sotsiaalasest tegevuse omatulu võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelnõu
Türi Vallavalitsus	17 672,00	167 334,21	125 785,00	33 037,23	0,00
Türi Päevakeskus	164 801,00	118 544,14	176 909,00	130 884,92	130 452,00
Väätsa eakate kodu	608 000,00	606 355,52	639 060,00	648 539,09	639 000,00
Kokku	790 473,00	892 233,87	941 754,00	812 421,24	769 452,00

2024. aasta novembrikuus andis Riigi Tugiteenuste Keskus teada, et siiani projekti „ISTE“ tulud, mis kajastatud kontol 3224 Türi Vallavalitsuse all, tuleb tagasiulatuvalt 01. jaanuarist 2024 kajastada kontol 3500 Saadud toetused.

2025. aasta projekti „ISTE“ vahendid lisatakse lisaeelarvega.

2.2.6. Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud

Eelarvesse planeeritakse 2025. aastal tulu elamu- ja kommunaaltegevusest 245 000 eurot.

Tabel 17 Elamu- ja kommunaaltegevuse omatulu võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelnõu
Türi Vallavalitsus	1 000,00	0,00	1 846,00	2 098,48	0,00
Türi Kommunaalasutus	0,00	289,51	0,00	257,76	0,00
Türi Haldus	225 000,00	257 874,29	240 000,00	260 190,75	245 000,00
Kokku	226 000,00	258 163,80	241 846,00	262 546,99	245 000,00

Elamu- ja kommunaalteenuste eest kogub tulu hallatav asutus Türi Haldus, kelle hallata on valla sotsiaal- ja munitsipaalmajad ning -korterid Türi linnas Mehaanika tänav 1 ja 3, Tallinna tänav 33, F. J. Wiedemanni tänav 1, Viljandi tänav 13b ja 30, Särevere alevikus Mäe tänav 6, Väätsa alevikus Põllu tänav 3, 4 ja 6 ja Pikk tänav 1b ning Käru alevikus Viljandi mnt 7 ja 10.

2.2.7. Tulud üldvalitsemisest

Eelarvesse planeeritakse 2025. aastal Türi Vallavalitsuse kui ametiasutuse poolt Türi Arengu Sihtasutusele raamatupidamisteenuse osutamise eest arvestatud tulud summas 6 500 eurot.

2.2.8. Üür ja rent

Eelarvesse planeeritakse 2025. aastal mitteeluruumidelt üüritulu 308 400 eurot.

Tabel 18 Üüri- ja renditulude võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelnõu
Türi Vallavalitsus	5 020,00	6 155,18	6 740,00	6 849,82	360,00
Türi Lasteaed	0,00	0,00	0,00	382,00	0,00
Türi Raamatukogu	1 410,00	1 011,97	1 200,00	830,92	1 200,00
08 Türi Kultuurikeskus	36 000,00	44 305,03	37 000,00	38 609,98	35 000,00
09 Türi Kevade Kool	2 200,00	2 200,00	2 865,00	3 054,00	3 320,00
10 Türi Noortekeskus	2 000,00	9 240,00	10 382,00	10 619,50	14 120,00
13 Laupa Põhikool	200,00	100,00	200,00	0,00	200,00
14 Türi Põhikool	2 000,00	1 311,46	1 516,00	2 947,57	1 000,00
15 Türi Ühisgümnaasium	2 500,00	3 511,91	2 000,00	3 152,25	2 000,00
21 Väätsa Põhikool	3 330,00	5 479,43	3 430,00	2 992,00	1 000,00
22 Väätsa eakate kodu	0,00	4,78	0,00	0,00	0,00
24 Retla-Kabala Kool	200,00	190,00	313,50	370,50	200,00
34 Türi Kommunaalasutus	180 000,00	189 928,17	178 000,00	199 946,75	190 000,00
36 Türi Haldus	50 000,00	65 936,42	64 616,38	53 351,10	57 000,00
81 Türi Muuseum	3 000,00	5 295,22	4 000,00	4 773,45	3 000,00
Kokku	287 860,00	334 669,57	312 262,88	327 879,84	308 400,00

2.3. Saadavad toetused tegevuskuludeks

2.3.1. Kohaliku omavalitsuse toetusfond

Riigieelarve seadusega eraldatakse kohalikule omavalitsusele toetust hariduskuludeks, toimetulekutoetuse maksmiseks, koolilõuna kulu osaliseks katmiseks, sotsiaaltoetuste ja –teenuste osutamise toetuseks, omavalitsuste tulubaasi stabiliseerimiseks ja muudeks toetusteks.

Toetusfondi ühtne eesmärk on tagada kohalikele omavalitsustele piisavad vahendid kohaliku elu üle iseseisvalt seaduste alusel otsustamiseks. Toetusfondi vahendid on määratud konkreetseks otstarbeks. Igal aastal jaotatakse neid vahendeid Vabariigi Valitsuse määrusega. Käesolevaks hetkeks ei ole Vabariigi Valitsuse määrus veel kinnitatud.

Toetusfondi vahendid on arvestatud vastavalt Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kodulehel avaldatud andmete alusel 8. jaanuari 2025 seisuga.

Tabel 19 Toetusfondi jagunemine

Toetusfondi jaotus	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 esialgne
Põhikooli õpetajate tööjõukuludeks	2 566 006	3 219 719	3 308 985	3 426 760
Gümnaasiumi õpetajate tööjõukuludeks	328 627	324 109	284 607	271 442
Õppekirjanduseks	61 343	60 853	58 710	58 539
Koolilõunaks	185 675	183 925	177 450	176 750
Kultuurirahits	8 874	13 113	12 974	13 030

Tõhustatud ja eritoe tegevuskuludeks	225 792	206 712	222 768	265 524
Õpetajate, direktorite ja õppealajuhatajate täienduskoolituseks	18 574	18 574	18 574	18 574
Direktorite ja õppealajuhatajate tööõukuludeks	145 446	145 446	145 446	145 446
Huvihariduse ja -tegevuse toetus	144 594	127 897	122 214	105 960
Raske ja sügava puudega lastele abi osutamise toetus	29 792	25 037	24 947	22 566
Koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööõukulude toetus	128 117	128 445	137 119	138 354
Kohalike teede hoiu toetus	456 912	428 051	424 518	424 518
Matusetoetus	41 411	41 725	0	0
Asendus- ja järelhooldus	360 176	417 580	0	0
Pikaajalise hoolduse korraldamise toetus	0	376 991	0	0
Kõrgeenergiakuludega toimetulemise toetus	0	44 125	0	0
Toimetulekutoetuse maksmise hüvitis	310 301	316 374	270 774	350 015
Rahvastikutoimingud	1 614	714	694	0
Vaimse tervise edendamise toetus	0	0	0	17 132
Kokku	5 013 254	6 079 390	5 209 780	5 434 610

Tasandus- ja toetusfondi vahendid kantakse kohaliku omavalitsuse üksustele üle rahandusministri 10.09.2014. aasta määruse nr 30 „Kassalise teenindamise eeskiri“ § 20 alusel. Määratud toetustest kantakse üle esimeses kvartalis 28%, teises kvartalis 34%, kolmandas kvartalis 18% ja neljandas kvartalis 20%, sh iga kuu üks kolmandik kvartalis väljamaksmisele kuuluvatest vahenditest. Eeskirjas on sätestatud võimalused avansiliste maksete taotlemiseks.

2.3.2. Tasandusfond

Tasandusfondi on eelarves arvestatud vahendeid 1 134 668 eurot.

Tasandusfondi vahendid on ette nähtud kohaliku omavalitsuse üksuste ülesannete täitmise võimaluste ühtlustamiseks. Vahendite kasutamise üle otsustavad toetuse saajad. Tasandusfondi on lisatud alates 2024. aastast asendus- ja järelhoolduse, matusetoetuse ning pikaajalise hoolduse vahendid (laekuvad omavalitsusele läbi tasandusfondi ja tulumaksu).

Tabel 20 Tasandusfondi võrdlus aastatel 2018 -2025

	tasandusfond	muutus
2018	897 414,00	0,00
2019	782 639,00	-114 775,00
2020	930 517,00	147 878,00
2021	1 059 566,00	129 049,00
2022	1 113 292,00	53 726,00
2023	1 069 809,00	-43 483,00
2024	1 413 750,00	343 941,00
2025	1 134 668,00	-279 082,00

2.4. Muud saadud toetused tegevuskuludeks

Tegevuskulude sihtfinantseerimiseks on 2025. aasta eelarves vahendeid 310 665,26 eurot.

Tabel 21 Eraldatud vahendid

Asutus	summa	selgitus
Türi Vallavalitsus	5 003,95	Jäätmekäitlus, vald - ohtlike jäätmete kogumisringid Türi vallas
	69 041,00	Muu haridus - liikumisõpetuse ja loodusvaldkonna ainete praktilise õppe toetus
	75 686,00	Muu haridus - tasemetööde ja eksamite valmisoleku tagamiseks toetus
	55 499,33	Muu haridus - kaasava hariduse põhimõtete rakendamine
Käru Põhikool	1 000,00	Koolitoit, PRIA koolipiim, koolipuuviili
Laupa Põhikool	709,72	PRIA - Piimandusmuuseumi külastus, kooliaia rajamine
Türi Kevade Kool	59,26	PRIA - Piimandusmuuseumi külastus
	40 100,00	Öömaja toetus
Türi Kultuurikeskus	4 400,00	Kultuurkapital - Muusika Eestimaale 107, Galerii tegevustoetus, orkester Türi õppelaagri korraldamine, Kabala Pärlipäev 2025
Türi Noortekeskus, Türi perepesa	24 000,00	Mobiilne perepesa
	8 000,00	Imelised aastad
Türi Põhikool	4 850,00	Sport kooli
Türi Raamatukogu	21 500,00	Kultuuriministeeriumi toetus
Väätsa Põhikool	816,00	Sport kooli
	310 665,26	

2.5. Muud tegevustulud

Keskkonnatasude seaduse § 55¹ alusel on arvestatud eelarvesse maardlate kaevandamisõiguse tasu 10 000 eurot ning vee erikasutustasu 20 000 eurot.

Muude tegevustulude all on 40 100 eurot, millest 40 000 eurot Türi Halduse tulu ja 100 eurot Türi Põhikooli tulu.

3. PÕHITEGEVUSE KULUD

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 8 lõikele 1 planeeritakse põhitegevuse kulude eelarveosasse antavad toetused ja muud tegevuskulud (personali-, majandamis- ja muud kulud).

Eelarve kulude klassifitseerimine toimub analoogsetel alustel tulude tähistamisega. Kulud tähistatakse nende detailsuse järgi:

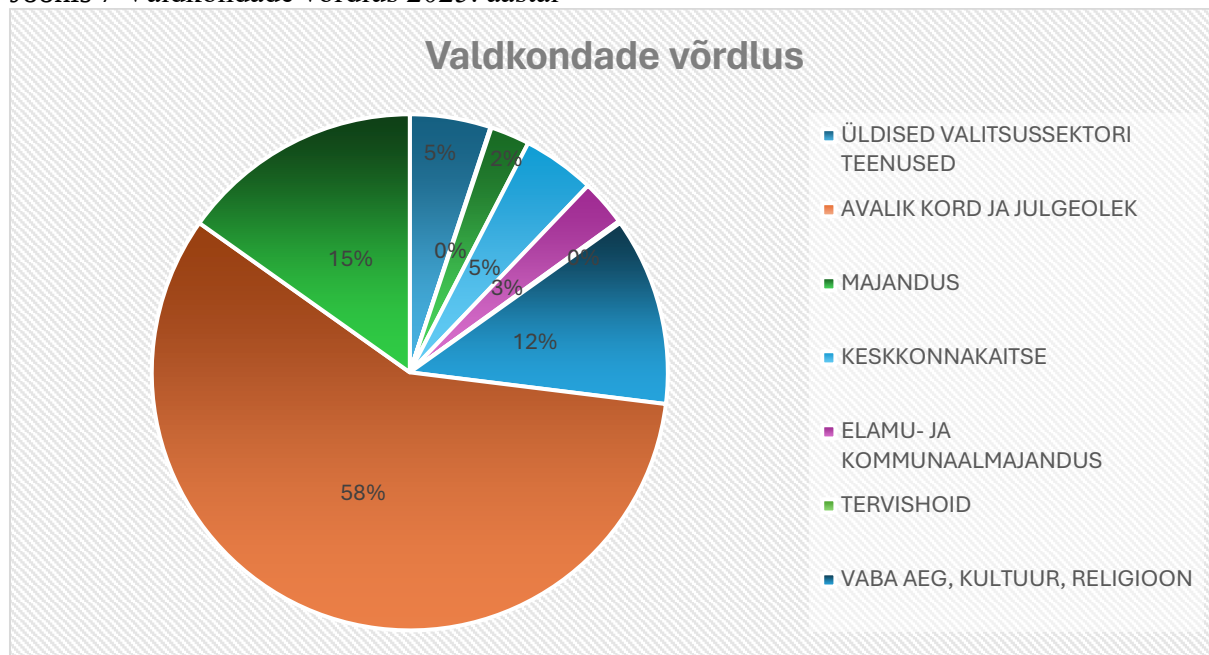
- ✓ üldised valitsussektori teenused;
- ✓ avalik kord ja julgeolek;
- ✓ majandus;
- ✓ keskkonnakaitse;
- ✓ elamu- ja kommunaalmajandus;
- ✓ tervishoid;
- ✓ vabaaeg, kultuur, religioon;
- ✓ haridus;
- ✓ sotsiaalne kaitse.

Iga valdkond jaguneb tegevusaladeks, mis on sätestatud riigi raamatupidamise üldeeskirjaga. Riigi raamatupidamise üldeeskiri näeb ette viiekohalise konto kasutamise ja ülejäänud detailsem jaotus on iga kohaliku omavalitsuse otsustada.

Tabel 22 Eelarve kulude võrdlus valdkondade kaupa 2023 -2025

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Üldised valitsussektori teenused	999 798,33	967 384,41	1 076 846,31	949 407,25	1 092 176,00
03 Avalik kord ja julgeolek	13 100,00	10 206,40	54 163,30	54 163,30	14 000,00
04 Majandus	512 862,18	487 573,38	542 821,00	451 459,33	529 893,00
05 Keskkonnakaitse	1 097 551,00	1 014 986,68	938 190,00	866 643,44	979 085,95
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	709 172,00	659 747,67	627 037,85	574 185,30	627 521,00
07 Tervishoid	12 000,00	12 237,31	10 500,00	10 475,23	27 632,00
08 Vabaaeg, kultuur, religioon	2 319 600,00	2 280 366,59	2 468 403,02	2 363 130,74	2 542 887,50
09 Haridus	11 718 983,49	11 454 838,95	12 153 889,13	11 745 211,25	12 474 050,99
Sotsiaalne kaitse	2 721 704,00	2 896 724,25	3 236 295,89	3 249 901,42	3 273 014,82
Kokku	20 104 771,00	19 784 065,64	21 108 146,50	20 271 137,34	21 560 261,26

Joonis 7 Valdkondade võrdlus 2025. aastal

3.1. Üldised valitsussektori teenused

Üldiste valitsussektori teenuste valdkonnale on planeeritud 1 092 176 eurot, mille hulgas on nii volikogu kui ka vallavalitsuse tegevusega seotud kulud.

Tabel 23 Üldised valitsussektori teenused tegevusalade võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Türi Vallavolikogu	83 635,00	80 683,43	84 543,00	65 769,91	79 421,00
Türi Vallavalitsus	813 485,00	790 540,90	771 073,54	776 062,06	770 762,00
Kohaliku omavalitsuse üksuse reservfond	5 587,33	0,00	117 399,63	0,00	128 493,00
Muud üldised teenused	4 200,00	4 150,92	4 470,00	4 440,14	1 500,00
Muud üldised valitsussektori teenused	24 110,00	24 109,17	18 225,14	18 225,14	30 000,00
Üldisloomuga ülekanded valitsussektoris	68 781,00	67 899,99	81 135,00	84 910,00	82 000,00
Kokku	999 798,33	967 384,41	1 076 846,31	949 407,25	1 092 176,00

3.1.1. Türi Vallavolikogu (01111)

Türi Vallavolikogu eelarve on 2025. aastal 79 421 eurot, milles on arvestatud volikogu liikmete tasud, komisjonide ja noortevolikogu kulud ning majandamiskulud.

Vastavalt Türi Vallavolikogu 17. detsembri 2021 määrusele nr 20 makstakse Türi Vallavolikogu esimehele volikogu töö korraldamise ja Türi valla esindamisega seotud ülesannete täitmise eest tasu 1500 eurot kuus, Türi Vallavolikogu aseesimehele vallavolikogu esimehe asendamisel ja volikogu esimehe ülesannete täitmise korral 750 eurot. Tasu aseesimehele makstakse vallavolikogu esimehe käskkirja alusel. Türi Vallavolikogu alalise komisjoni esimehe tasu

suurus komisjoni töö korraldamise ja juhtimise eest on 360 eurot kalendrikuus (v.a volikogu esimehele, kes on ka komisjoni esimees. Kahe komisjoni esimehed on avalduse alusel tasust loobunud. Tasu makstakse selle kalendrikuu eest, millal esimees koosoleku(d) läbi viis.

Volikogu liikme tasu suurus volikogu tööst osavõtu eest on 72 eurot kalendrikuus (v.a liikmele, kes on volikogu esimees või alalise komisjoni esimees).

Türi valla noortevolikogule on arvestatud kuludeks 1000 eurot.

3.1.2. Türi Vallavalitsus (01112)

Türi Vallavalitsuse tegevusala sisaldab nii Türi Vallavalitsuse kui täitevorgani kui ka Türi Vallavalitsuse kui ametiasutuse tegevusega seotud kulu summas 770 762 eurot.

Selle tegevusala all kajastatakse täitevorgani, kantselei, rahandusosakonna ning vallavanema otsealluvate – arendusjuht, avalike suhete juht, haldusspetsialist, puhastusteenindajad - personalikulud.

Eelarves on arvestatud majandamiskuludega ametiasutuse Türi linnas asuva hoone (Türi linn, Hariduse tänav 3) ning Kabala külas, Kärü alevikus, Oisu alevikus ja Väätsa alevikus asuvate teeninduskohtade kuludega.

3.1.3. Reservfond (01114)

Türi valla 2025. aasta reservfond on 128 493 eurot, mida saab kasutada vastavalt kehtestatud korrale.

3.1.4. Muud üldised teenused (01330)

Antud tegevusalalt kaetakse pangateenustega (nt e-arvete edastamine pankadesse) seotud kulu, milleks on planeeritud 1500 eurot.

Türi Vallavalitsusel on arvelduskontod SEB Pangas, Swedbankis, LHV Pangas ja Coop Pangas.

3.1.5. Muud üldised valitsussektori teenused (01600)

Eelarvesse on kavandatud valimiste korraldamiseks 30 000 eurot ning summa on planeeritud kahe viimase valimise kulude analüüsist lähtuvalt

2025. aasta oktoobris toimuvad kohaliku omavalitsuse volikogu valimised. Vastavalt kohaliku omavalitsuse valimiste seaduse § 58 lõikele 1 kaetakse valimistega seotud valla- või linnavalitsuse, valla ja linna valimiskomisjoni, valla- ja linnasekretäri ning jaoskonnakomisjonide kulud valla- või linnaeelarvest. Türi valla haldusterritooriumil on hetkel moodustatud 3 jaoskonnakomisjoni ning arvestades asjaolu, et kahe viimase valimise (Riigikogu valimised ja Euroopa Parlamendi valimised) on pooled Türi valla valijad eelistanud elektroonilist hääletamist, samuti tehakse ettevalmistusi, et elektrooniliselt oleks võimalik hääletada ka telefoni teel, Türi Vallavalitsus valimisjaoskondade arvu suurendamist ei kavanda. Arvestatud on, et üks jaoskonnakomisjon tegutseb terve valimisnädala ning kodus hääletamist korraldatakse kolmel päeval.

3.1.6. Üldiseloomuga ülekanded valitsussektoris (01800)

Liikmemaksu suurused on planeeritud eelduslikult ja seni teadaoleva info alusel 2025. aasta eelarvesse 82 000 eurot.

Tabel 24 Liikmemaksude võrdlus

liikmemaksud	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelnõu
Eesti Linnade ja Valdade Liit	10 064,00	10 462,00	11 327,00
Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus	0,00	275,00	275,00
MTÜ Eesti Mõisakoolide Ühendus	258,00	258,00	258,00
SA Järvamaa	0,00	47 496,00	47 496,00
Järvamaa Omavalitsuste Liit MTÜ	47 016,00	0,00	0,00
MTÜ Lõuna- Järvamaa Koostöökogu	5 564,00	10 624,00	10 624,00
MTÜ Türi Spordiklubide Liit	20,00	20,00	20,00
MTÜ Eesti Puhkpillimuusika Ühing	144,00	144,00	144,00
MTÜ Raplamaa Partnerluskogu	5 337,00	278,00	278,00
Eesti Muusikakoolide Liit	378,00	378,00	378,00
MTÜ Eesti Ringhäälingumuseum	0,00	10 200,00	10 200,00
Innovation Circle Network	0,00	330,00	330,00
Douzelage liikmemaks	0,00	350,00	350,00
Türi-Paide Rahvajooks MTÜ	0,00	320,00	320,00
Kokku	68 781,00	81 135,00	82 000,00

3.2. Avalik kord ja julgeolek

Avaliku korra ja julgeoleku valdkonna eelarve on planeeritud 2025. aastal 14 000 eurot, mille hulgas on päästeteenuste ja muu avaliku korra ning julgeoleku tegevustega seotud kulud.

Tabel 25 Avalik kord ja julgeolek tegevusala võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Päästeteenused	3 000,00	3 000,00	3 000,00	2 000,00	3 000,00
Muu avalik kord ja julgeolek	10 100,00	7 206,40	51 163,30	58 723,38	11 000,00
Kokku	13 100,00	10 206,40	54 163,30	60 723,38	14 000,00

3.2.1. Päästeteenused (03200)

Päästeteenuste eelarve kulu on planeeritud eraldisena Türi valla eelarvest 3000 eurot mittetulundusühingutele Türi Vabatahtlik Tuletõrje Ühing (Väätsa ja Oisu vabatahtlikud) ja Kärü Tuletõrje Selts, kes panustavad vabatahtlikena kutseliste komandode aitamisele ennetustööde teostamisel ja väljakutsetele reageerimisel.

3.2.2. Muu avalik kord ja julgeolek (03600)

Avaliku korra tagamiseks on valla eelarves tegevuskuluna 11 000 eurot, milles on turvafirma G4S ööpäevaringse valveteenuse seadmete kulud, jalgrataste nutiparkimise Bikeep parkla kulud.

3.3. Majandus

Majanduse valdkonda on planeeritud 2025. aastal tegevuskuludena 529 893 eurot, mille hulgas on ettevõtluse, maakorraldamise, maanteetranspordi, turismi, üldmajanduslike arendusprojektide ja muu majanduse (k.a majandusosakonna 7,0 ametniku personalikulud) kulud. Kulud on jagatud kahe asutuse Türi Vallavalitsuse ja Türi Halduse vahel.

Tabel 26 Majandus tegevusala võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Üldine töøjõupoliitika	0,00	0,00	1 000,00	0,00	4 000,00
Põllumajandus	14 000,00	10 093,37	2 000,00	486,73	8 000,00
Muu energia	0,00	390,19	3 846,00	3 965,87	0,00
Maanteetransport, vald	7 400,00	0,00	3 400,00	0,00	0,00
Maanteetransport, Türi Haldus	262 756,18	265 099,78	282 690,00	203 846,91	251 100,00
Ühistranspordi korraldus	5 000,00	5 000,00	0,00	0,00	0,00
Turism	1 000,00	986,15	1 500,00	885,40	1 500,00
Üldmajanduslikud arendusprojektid	5 880,00	5 667,84	22 415,00	27 976,20	15 523,00
Muu majandus	216 826,00	200 336,05	229 370,00	214 298,22	246 370,00
Kokku	512 862,18	487 573,38	542 821,00	451 459,33	529 893,00

3.3.1. Üldine töøjõupoliitika (04120)

Eelarve reale on planeeritud 4000 eurot. Planeeritud on ettevõtjate ümarlaua ja infopäevade kulud, ettevõtlusalaste konkursside ning muude ettevõtjatele suunatud ürituste korraldamisega ja/või osalemisega seotud kulu ning muu ettevõtlusalase tegevusega ja ettevõtlusalase info levitamisega seotud kulu, toetatakse õpilasfirmasid.

3.3.2. Põllumajandus (04210)

Eelarve reale on planeeritud 8000 eurot, mida kasutatakse GIS- programmi arendamiseks, maade mõõdistamiseks, notaritasudeks, pärandvara inventuurideks ning oksjonite korraldamiseks.

3.3.3. Maanteetransport (04510)

Eelarve reale on planeeritud 251 100 eurot Türi Haldusele teede hoolduseks.

3.3.4. Turism (04730)

Eelarve reale on planeeritud 1500 eurot, mida kasutatakse infomaterjalide valmistamiseks ja erinevatel üritustel osalemisega seotud kulu katteks.

3.3.5. Üldmajanduslikud arendusprojektid (04740)

Eelarve reale on planeeritud 15 523 eurot, millest 13 523 eurot SA Järvamaa projektile Kesk-Eesti ettevõtlusinkubaator (Türi Vallavolikogu 26. oktoober 2023 otsus nr 81) ning 2000 eurot rohelise valla visiooni kulude katteks.

3.3.6. Muu majandus (04900)

Eelarve reale on planeeritud 246 370 eurot majandusosakonna kulud, liikluse ja liikuvuse uuring 6000 eurot ning mõisaparkide ja kõrghaljastuse uuring 6000 eurot.

3.4. Keskkonnakaitse

Keskkonnakaitse valdkond on planeeritud 2025. aastal tegevuskuludena 979 085,95 eurot, mille hulgas on jäätmekäitluse, avalike alade puhastuse, heitveekäitluse ning bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse tegevustega seotud kulud. Kulud on jagatud Türi Vallavalitsuse ja Türi Halduse vahel.

Tabel 27 Keskkonnakaitse tegevusala võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Jäätmekäitus, vald	33 852,00	34 111,22	20 252,00	20 517,83	26 507,95
Jäätmekäitus, Türi Haldus	134 932,00	140 403,20	125 000,00	120 443,91	148 379,00
Avalike alade puhastus, Türi Haldus	542 000,00	475 953,21	400 800,00	358 603,44	400 800,00
Heitveekäitus, Türi Haldus	500,00	0	500,00	0	500,00
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, vald	1 000,00	742,65	1 000,00	0	1 000,00
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, Türi Haldus	385 267,00	363 776,40	390 638,00	367 078,26	401 899,00
Kokku	1 097 551,00	1 014 986,68	938 190,00	866 643,44	979 085,95

3.4.1. Jäätmekäitus (05100)

Jäätmekäitluse tegevuskulu 2025. aastal on 174 886,95 eurot. Jäätmekäitluse tegevuskulus on planeeritud jäätmekäitluse korraldamise (sh jäätme punktide ja konteinerite teenindamine), veekogude puhastamise, Türi jäätmejaama opereerimise ja Türi valla jäätmevaldajate registri pidamisega seotud kulud. Sihtasutus Keskkonnauuringute Keskus on eraldanud vahendid ohtlike jäätmete kogumisringide jaoks Türi vallas 5003,95 eurot ja valla omaosalus on 1250,99 eurot.

Tegevusala eelarves on Türi Vallavalitsuse kulu 26 507,95 eurot ja Türi Halduse eelarve on 148 379 eurot.

3.4.2. Avalike alade puhastus (05101)

Avalike alade puhastamise kuludeks on planeeritud Türi Halduse eelarvesse 400 800 eurot. Avalike alade puhastuse alla on planeeritud kulud aastaringseks teede ja tänavate puhastuseks ning lumekoristuseks.

3.4.3. Heitveekäitlus (05200)

Heitveekäitluse eelarves on 500 eurot Türi Halduse eelarves heit- ja sadevee käitlusega seotud jooksvateks kuludeks.

3.4.4. Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse (05400)

Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse tegevusala eelarves on 402 899 eurot, millest 1000 eurot on Türi Vallavalitsuse eelarves veeproovide teostamiseks ning 401 899 eurot Türi Halduse eelarves parkide korrastamise ning haljasalade hooldamisega seotud kulud.

3.5. Elamu- ja kommunaalmajandus

Elamu- ja kommunaalmajanduse tegevusalade kuludeks on planeeritud 627 521 eurot, mille hulgas on elamumajanduse, veevarustuse, tänavavalgustuse, kalmistute ning hulkuvate loomadega seotud tegevused. Kulud on jagatud kolme asutuse Türi Vallavalitsuse, Türi Kommunaalasutuse ja Türi Halduse vahel.

Tabel 28 Elamu- ja kommunaalmajanduse tegevusala võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Elamumajanduse arendamine	24 500,00	20 550,80	15 805,00	15 317,52	6 500,00
Veevarustus, vald	0,00	0,00	0,00	0,00	7 000,00
Veevarustus, Türi Haldus	700,00	714,28	1 613,05	1 084,82	1 000,00
0640002 Tänavavalgustus, Türi Haldus	169 070,00	157 601,18	145 936,00	143 053,91	143 849,00
06605101 Kalmistud, vald	6 356,00	6 445,46	4 100,00	4 098,00	4 100,00
06605102 Kalmistud, Türi Haldus	40 391,00	41 161,59	41 472,00	40 711,96	45 412,00
0660511 Hulkuvate loomadega seotud tegevus, Türi Haldus	16 000,00	12 913,05	18 000,00	16 575,24	13 000,00
06605122 Muu elamu-ja kommunaalmajanduse tegevus, Türi Haldus	182 685,00	178 498,12	147 921,00	117 370,92	128 467,00
0660513 Türi Kommunaalasutus	5 588,00	5 734,05	14 993,00	12 199,76	7 993,00
0660514 Türi Haldus	263 882,00	236 129,14	237 197,80	233 773,17	270 200,00
Kokku	709 172,00	659 747,67	627 037,85	574 185,30	627 521,00

3.5.1. Elamumajanduse arendamine (06100)

Elamumajanduse arendamise eelarvesse on planeeritud 6500 eurot korteriühistute nõustamise toetuseks.

3.5.2. Veevarustus (06300)

Veevarustuse tegevusalale on planeeritud 8000 eurot, millest 7000 eurot on Türi Vallavalitsuse real avalike veevõtukohtade loomiseks ja 1000 eurot Türi Haldusele avalikest veevõtukohtadest vee võtmise kuludeks.

3.5.3. Tänavavalgustus (06400)

Tänavavalgustuse tegevusalale on eelarves planeeritud 143 849 eurot tänavavalgustuse haldamisega seotud kulude katteks ning tänavavalgustuse spetsialisti personalikuludeks.

3.5.4. Kalmistud (0660510)

Kalmistute tegevusalale on planeeritud 49 512 eurot, millest 4100 eurot on Türi Vallavalitsuse eelarves Türi valla kalmistuste andmebaasi Haudi rendikulude katteks ja Pilistvere kalmistu toetuseks ning Türi Halduse eelarve on 45 412 eurot, millest kaetakse Saunametsa, Kõrgessaare, Kesklinna ja Kärü kalmistute majandamiskulud ning kalmistuhooldajate personalikulud.

3.5.5. Hulkuvate loomadega seotud tegevus (0660511)

Türi Halduse eelarvesse on planeeritud 13 000 eurot hulkuvate loomade püüdmise, varjupaika toimetamise, varjupaikadesse vastuvõtu ja seal hooldamise kuludeks.

3.5.6. Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus (0660512)

Türi Halduse eelarvesse on planeeritud 128 467 eurot hallatavate hoonete ja ruumide kuludeks ning mujal määratlemata Türi valla objektide hooldus-, remondi-, ülalpidamis- ja personalikuludeks.

3.5.7. Türi Kommunaalasutus (0660513)

Eelarvesse on planeeritud 7993 eurot personali- ja majandamiskuludeks.

3.5.8. Türi Haldus (0660514)

Eelarvesse on planeeritud Türi Halduse majandamis- ja personalikuludeks 270 200 eurot.

3.6. Tervishoid

Tervishoid tegevusala reale on planeeritud 27 632 eurot, sellest 10 500 eurot meditsiiniteenuste ja tervishoiu tegevusega seotud kulude katteks ning 17 132 eurot vaimse tervise edendamiseks.

Tabel 29 Tervishoid tegevusala võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Üldmeditsiiniteenused	0,00	0,00	10 500,00	10 475,23	10 500,00
Türi tervisekeskus	9 000,00	8 698,50	0,00	0,00	0,00
Kärü perearstikeskus	1 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Väätsa perearstikeskus	1 500,00	3 538,81	0,00	0,00	0,00
Avalikud tervishoiuteenused	0,00	0,00	0,00	0,00	17 132,00
Kokku	12 000,00	12 237,31	10 500,00	7 541,65	27 632,00

3.6.1. Üldmeditsiiniteenused (07210)

Eelarvesse on planeeritud toetus OÜ Türi Tervisekeskusele AS Järvamaa Haigla erialaarstide ruumide kulude katteks.

3.6.2. Avalikud tervishoiuteenused (07400)

2025. aastal on toetusfondi sees eraldatud kohalikele omavalitsustele vahendeid vaimse tervise teenuse osutamiseks. Kohalik omavalitsus võib vahendeid kasutada psühhosotsiaalse ja psühholoogilise abi kättesaadavuse edendamiseks, nt psühholoogiline nõustamine, pereteraapia, hingehoidlik nõustamine, mänguteraapia jms.

3.7. Vaba aeg, kultuur, religioon

Tegevusalade ridadele on planeeritud 2 542 887,50 eurot, mille hulgas on spordi, kultuuri ja muu vabaaja tegevusega seotud kulud. Valdkond jaguneb viie asutuse vahel – Türi Vallavalitsus, Türi Noortekeskus, Türi Raamatukogu, Türi Kultuurikeskus ja Türi Muuseum.

Tabel 30 Vabaaeg, kultuur, religioon tegevusala võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Toetus spordiorganisatsioonidele	512 076,00	515 077,75	562 276,89	562 398,89	584 201,00
Sporditegevusega seotud toetused, kolmas sektor	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	12 000,00
Ujula kasutamine	125 000,00	125 000,00	130 000,00	130 000,00	130 000,00
Muud sporditegevusega seotud kulu	1 000,00	500,00	1 000,00	0,00	2 500,00
Muu noorsootööga seotud kulu	26 000,00	26 000,00	27 000,00	27 000,00	27 000,00
Türi Noortekeskus	189 702,00	193 028,29	200 624,50	170 028,38	192 428,00
Türi Noortekeskus, Türi Loomemaja	38 150,00	38 389,34	50 594,00	53 817,68	46 762,00
Türi Noortekeskus, Türi Perepesa	83 947,00	75 607,27	86 621,00	73 623,90	84 019,00
Vaba aja üritused	95 000,00	79 653,36	78 000,00	65 606,15	138 661,00
Türi Raamatukogu	325 074,00	320 004,75	329 361,63	323 308,31	338 593,00
Türi Kultuurikeskus	775 399,00	760 641,90	816 427,00	773 288,77	834 476,50
MTÜ Eesti Ringhäälingumuuseum	10 200,00	10 200,00	0,00	0,00	0,00
Türi Muuseum	55 372,00	54 428,63	55 580,00	51 650,86	57 087,00
Muinsuskaitse	6 500,00	6 500,00	6 500,00	6 500,00	6 500,00
Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	56 000,00	56 000,00	61 874,00	60 420,00	61 660,00
Muu vabaaeg, kultuur ja religioon	10 180,00	9 335,30	52 544,00	55 487,50	27 000,00
Kokku	2 319 600,00	2 280 366,59	2 468 403,02	2 363 130,74	2 542 887,50

3.7.1. Sporditegevus (08102)

Sporditegevuse eelarves on planeeritud MTÜ Türi Spordiklubide Liit (edaspidi *TSKL*) sporditegevuse toetamiseks 584 201 eurot, Paide-Türi Rahvajooksu korraldamiseks 12 000 eurot, Türi Arengu Sihtasutus (edaspidi Türi Ujula) tegevuseks 130 000 eurot ja sportlaste tunnustamiseks 2500 eurot.

Türi Spordiklubide Liit (TSKL) korraldab vastavalt sõlmitud koostöölepingule Türi vallas sporditegevust, sh treenerite töö tasustamist, õppe-treeningtööd ning spordiürituste ja -võistluste korraldamist. TSKLi kuulus 2024. aastal 22 spordiklubi ja liidul on 9 liikmeline juhatus. TSKLi hallata on erinevad spordirajatised.

Türi Ujula tegeleb Türi valla kooliõpilastele ja lasteaialastele ujumise algõpetuse andmise, lastele ja noortele ujumistreeningute läbiviimise ning Türi Kevade Kooli õpilastele ja Türi Päevakeskuse klientidele ujumise ja vee(spordi)teraapia osutamisega.

3.7.2. Noorsootöö ja noortekeskused (08107)

Eelarves on planeeritud noorsootöö korraldamiseks 350 209 eurot.

Muu noorsootööga seotud kulu (0810703)

Eelarves on planeeritud õpilasmaleva korraldamise kulud 27 000 eurot majanduskuludeks.

Türi Noortekeskus (0810704)

Türi Noortekeskuse töö korraldamiseks on planeeritud 192 428 eurot majandus- ja personalikuludeks.

Türi Noortekeskusele lisaks asuvad noortetoad Väätsal, Kärus ja Oisus.

Türi Noortekeskus, Türi Loomemaja (0810706)

Loomemaja eelarves on 46 762 eurot majandus- ja personalikuludeks.

Türi Noortekeskus, Türi Perepesa (0810707)

Perepesa eelarves on planeeritud 84 019 eurot majandus- ja personalikuludeks.

3.7.3. Vaba aja üritused (08109)

Vaba aja tegevuste eelarves on planeeritud 138 661 eurot milles on ülevallaliste kultuuriürituste toetamise ja korraldamisega (sh Õunafestival, Perefestival, Cellofest, aasta teo ja tegija tunnustamine, valla aukodaniku ja aumärkide saajate tunnustamine, vallavanema vastuvõtt vallas sündinud beebidele ja nende vanematele, Rapla Kirikumuusika Festival Kärus kirikus) seotud kulud. Vahendeid kasutatakse ka kultuuritöö korraldamiseks ja kultuuritöö edendamiseks (juubelid, tähtpäevad, mälestusüritused, kultuurialane koostöö, kultuuritöötajate nõupidamised ja tunnustamine, reklaamkandjatel info uuendamine, osalemine välisprojektides, valla meenete ostmine).

Eelarvereaal on vahendid, millelt eraldatakse toetusi III sektorile seltsitegevuse korraldamiseks vallavolikogu kehtestatud korra alusel. Toetusi jagatakse külaliikumise objektidega seotud kuludeks, muu seltsitegevuse korraldamisega seotud kuludeks (mittetulundusühingute tunnustamine, konkursi „Aasta küla“ korraldamisega seotud kulu, väljaspool valda toimuvatel valdkondlikel sündmustel osalemisega seotud kulu, nõupidamiste korraldamine, külavanemate toetus jms) ja toetusteks mittetulundusühingutele (sh MTÜ Eesti Jalgrattamuuseum ja Kärus kärede muuseum).

Eelarve real on vahendid Paide Ralli, Türi Rahvaralli rahastamiseks ning Tallinnas toimuva laulu- ja tantsupeo „Iseoma“ osalemisega seotud kulud (ööbimisega seotud kulud).

Eelarve real on kulud inventari uuendamiseks Murumoori mänguväljakul (15 000 eurot) ning teadete tahvlite uuendamine.

3.7.4. Raamatukogud (08201)

Türi Raamatukogu (0820102)

Türi Raamatukogu eelarves on planeeritud 338 593 eurot majandus- ja personalikuludeks. Türi Raamatukogu struktuuriüksused asuvad Türi linnas, Oisu, Väätsa ja Käru alevikes, Laupa, Kabala ja Kahala külades.

Kõigis raamatukogu struktuuriüksustes asub avalik internetipunkt. Raamatukogu tegevus on muutunud oluliselt nähtavamaks, lisaks tavapärasele raamatute laenutamisele on raamatukogust saanud ka erinevate sündmuste toimumise koht: korraldatakse kohtumisi kirjanikega, reisimuljete õhtuid, lastele põnevaid laupäevahommikusi raamatukogutunde jne.

3.7.5. Rahva- ja kultuurimajad (08202)

Türi Kultuurikeskus (0820201)

Türi Kultuurikeskuse eelarves on planeeritud 834 476,50 eurot majandus- ja personalikuludeks. Türi Kultuurikeskuse struktuuriüksused asuvad Türil, Oisus, Kabalas, Väätsal ja Kärus.

Vastavalt kultuurikeskuse põhimäärusele planeeritakse eelarvevahendid erinevate piirkondade kultuurialaseks tegevuseks: rahvakultuuri säilitamine ja arendamine (ringide tegevus, rahvakultuurisündmused), professionaalse kultuuri vahendamine (teatrietendused, kontserdid, kino, kunstinäitused), vaba aja tegevused (meelelahutussündmused), Kevadpealinna sündmused.

Türil tegutseb kaks galeriid, kus eksponeeritakse professionaalset kunsti.

3.7.6. Muuseumid (08203)

Türi Muuseum (0820304)

Türi Muuseumi eelarves on planeeritud 57 087 eurot majandus- ja personalikuludeks.

3.7.7. Muinsuskaitse ((08207)

Eelarves on planeeritud 6500 eurot mittetulundusühingu EELK Türi Püha Martini Koguduse valduses oleva Türi kiriku kui muinsuskaitse objekti säilitamise ja haldamisega seotud kulud.

3.7.8. Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused (08300)

Eelarves on planeeritud sihtotstarbeline eraldis 61 660 eurot Türi Arengu Sihtasutusele ajalehe Türi Rahvaleht välja andmiseks ja tasu reklaami eest Kesk-Eesti Tre raadios.

Ajalehte Türi Rahvaleht antakse välja üks kord kuus ja ajaleht jõuab kõikidesse Türi valla postkastidesse.

3.7.9. Muu vabaaeg, kultuur, sport (08600)

Tegevusalale on planeeritud valla esinduskulud summas 27 000 eurot, mille hulka kuuluvad välissuhted (välislähetused), väliskülaliste vastuvõtmise kulud ja meened valla esindamiseks. Samuti kajastuvad eelarvereaal Tallinnas toimuva laulu- ja tantsupeo „Iseoma“ osalemisega seotud kulud.

3.8. Haridus

Hariduse tegevusala ridadele on planeeritud 2025. aasta eelarves 12 474 050,99 eurot, mille hulgas on hariduse pakkumisega seotud tegevuste kulud.

Tabel 31 Hariduskulude tegevusala võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Osalus teiste omavalitsuste lasteaedade kuludes	185 000,00	167 205,62	115 000,00	123 209,80	130 000,00
Retla-Kabala Kool, lasteaed	385 171,00	391 208,06	399 576,18	380 660,98	431 426,00
Käru Põhikool, lasteaed	154 161,00	144 153,71	159 622,00	149 487,70	168 541,00
Väätsa Lasteaed Paikäpp	461 496,00	444 401,01	459 349,97	443 971,15	468 132,00
Türi Lasteaed	2 102 016,84	2 034 189,01	2 138 396,86	2 055 936,36	2 375 299,00
Osalus teiste omavalitsuste põhikoolide ja üldkeskhariduse kuludes	142 000,00	141 447,24	140 000,00	148 811,26	140 000,00
Laupa Põhikool	812 195,00	805 991,16	840 584,50	831 372,87	892 742,09
Retla-Kabala Kool	865 018,00	840 554,55	814 043,48	759 995,95	720 992,35
Türi Põhikool	2 467 045,65	2 516 941,02	2 837 436,30	2 720 727,75	2 904 700,19
Türi Kevade Kool	247 784,00	252 404,33	313 544,00	312 310,42	334 690,46
Käru Põhikool	397 729,00	374 325,37	373 027,00	349 023,47	381 928,10
Väätsa Põhikool	761 312,00	752 397,48	863 630,66	815 619,21	905 950,23
Türi Ühisgümnaasium	583 831,00	455 245,02	501 410,18	483 187,95	504 700,95
Türi Ühisgümnaasium riigiõpetajad	324 109,00	407 539,38	391 903,00	388 736,45	405 853,00
Osalemine huvihariduse kuludes	182 104,00	181 324,37	207 128,00	205 492,82	165 960,00
Türi Muusikakool	533 317,00	529 631,41	543 088,00	535 781,55	547 328,00
Koolitransport, vald	122 011,00	125 599,08	161 000,00	149 192,43	171 000,00
Koolitransport, Türi Haldus	28 648,00	24 029,49	33 111,44	24 529,88	34 056,00
Koolitoit Käru Põhikool	30 774,00	30 465,73	32 807,00	30 150,17	32 130,00
Koolitoit Laupa Põhikool	65 251,00	66 839,94	59 923,03	61 028,12	63 118,00
Koolitoit Retla-Kabala Kool	67 982,00	67 317,13	64 952,84	62 494,71	48 712,00
Koolitoit Türi Põhikool	228 839,00	219 525,29	252 609,00	231 599,14	249 576,00
Koolitoit Türi Ühisgümnaasium	79 865,00	75 818,04	62 792,00	60 971,86	58 417,00
Koolitoit Türi Kevade Kool	26 271,00	25 833,35	30 117,48	29 117,48	29 505,00
Koolitoit Väätsa Põhikool	75 788,00	77 251,35	78 750,21	81 541,47	76 521,00
Öömaja Retla-Kabala Kool	78 451,00	74 843,71	50 660,00	49 338,48	0,00
Öömaja Türi Kevade Kool	68 828,00	69 069,04	67 884,00	67 888,89	72 473,00
Osalemine teiste omavalitsuste öömaja kuludes	1 000,00	1 080,00	0,00	800,00	0,00
09800 Muu haridus	240 986,00	158 208,06	161 542,00	191 536,76	160 299,62
Kokku	11 718 983,49	11 454 838,95	12 153 889,13	11 745 211,25	12 474 050,99

3.8.1. Alusharidus (09110)

Vastavalt Türi Vallavolikogu 28. detsembri 2017 määrusele nr 14 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/404012018036>) on lasteaiaõpetaja töötasu alammäär täistööajaga töötamisel alates 2019. aasta 1. jaanuarist vähemalt 90% ning magistrikraadiga või sellega võrdsustatud tasemega lasteaiaõpetajal vähemalt 100% üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärast.

Tabel nr 32 Laste arv koolieelsetest lasteasutustes 10. novembri 2024 seisuga

Asutus/aasta	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Käru Põhikool, lasteaed	21	24	23	21	20	27	28
Retla-Kabala Kool, lasteaed	53	51	52	55	52	58	53
Türi Lasteaed	293	323	332	323	357	356	344
Väätsa Lasteaed Paikäpp	60	62	66	70	65	67	69
Kokku	427	460	473	469	494	508	494

Osalus teiste omavalitsuste lasteaedade kuludes (0911001)

Tegevusalale on planeeritud 130 000 eurot, keskmiseks kohatasuks on planeeritud 540 eurot.

Eelarverealt kaetakse teiste omavalitsuste lasteaedades käivate Türi valla rahvastikuregisstris olevate laste kulu. Kohatasu suuruse kehtestab lasteaias asukohajärgne omavalitsus.

10. novembri 2024 seisuga käib Türi vallast väljapoole valda teiste omavalitsuste lasteaedades 20 last (Eesti Hariduse Infosüsteem – EHIS).

Tabel 33 Lapsed teistes omavalitsustes

maakond	linn vald	laste arv
Harju	Keila	2
	Tallinn	1
Järva	Järva	4
	Paide	2
Pärnu	Häädemeeste	2
	Tori	2
Rapla	Kehtna	2
Viljandi	Põhja-Sakala	4
	Viljandi Linnavalitsus	1
	KOKKU	20

Retla-Kabala Kool, lasteaed (0911002)

Retla-Kabala Kooli lasteaia eelarvesse on planeeritud 431 426 eurot majandus- ja personalikuludeks.

Retla-Kabala Kooli lasteaed tegutseb Kabala ja Oisu õppekohtades. Mõlemas hoones on lasteaial kaks liitrühma. Igas rühmas töötab üks õpetaja, üks õpetaja assistent ning üks õpetaja abi.

Käru Põhikool, lasteaed (0911003)

Käru Põhikool, lasteaed eelarvesse on planeeritud 168 541 eurot majandus- ja personalikuludeks.

Väätsa Lasteaed Paikäpp (0911005)

Väätsa Lasteaed Paikäpp eelarvesse on planeeritud 468 132 eurot majandus- ja personalikuludeks.

Türi Lasteaed (0911009)

Türi Lasteaia eelarvesse on planeeritud 2 375 299 eurot majandus- ja personalikuludeks. On arvestatud, et 2025. aasta septembrist alustab Lokuta õppekohas kaks erivajadustega laste rühma.

3.8.2. Põhi- ja üldkeskharidus (09212)

Tegevusalal kajastatakse kõikide üldhariduskoolide (põhikoolid, gümnaasiumid, täiskasvanute gümnaasiumid) kõik kulud, va 10.-12. klassi õpetajate personalikulud. Siin kajastatakse ka teistelt kohalikelt omavalitsustelt ostetud koolitusteenus põhi- ja üldkeskhariduse omandamise eest.

Tabel 34 Õpilaste arv 10. novembri seisuga

Kool	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Käru Põhikool	58	55	50	43	29	25	22
Laupa Põhikool	116	125	118	115	117	104	110
Retla-Kabala Kool	98	104	99	96	93	96	55
Türi Kevade Kool	12	11	10	11	12	11	12
Türi Põhikool	495	493	484	497	536	536	576
Türi Ühisgümnaasium	148	166	153	161	128	108	101
Väätsa Põhikool	155	153	149	150	154	150	152
Kokku	1082	1107	1063	1073	1069	1030	1028

Tabel 35 Õpilaste arv 2024/2025 õppeaastal koolide ja klasside kaupa

	Õpilaste arv												
koolid/klassid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	kokku
Käru Põhikool	2	1	7	3	6	3	0	0	0				22
Laupa Põhikool	9	12	12	13	9	15	13	12	15				110
Retla-Kabala Kool	7	10	8	11	7	12	0	0	0				55
Türi Kevade Kool	1	2	2	1	1	1	1	1	2				12

Türi Põhikool	64	61	58	66	61	60	71	68	67				576
Väätsa Põhikool	14	13	15	13	13	18	27	16	23				152
Türi Ühisgümnaasium	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	22	35	101
KOKKU	97	99	102	107	97	109	112	97	107				1028

Osalus teiste omavalitsuste põhi- ja üldkeskharidus kuludes (0921201)

Eelarvesse on planeeritud 140 000 eurot. Türi vald lähtub tegevuskulu katmisel Eesti Vabariigi Valitsuse poolt igaks eelarveaastaks kehtestatud õppekoha tegevuskulu piirmäärast ühe kuu kohta. Piirmäärast suuremat tegevuskulu tasutakse õpilaste puhul, kes õpivad põhikooli ja gümnaasiumiseaduses §51 lõike 1 punktides 5 – 12 sätestatud haridusliku erivajadusega õpilaste klassides. Türi vald ei sõlmi teiste omavalitsustega munitsipaalkooli tegevuskulu katmises osalemiseks lepinguid.

Tabel 36 Türi valla õpilased teistes omavalitsustes 10. novembri seisuga

maakond	linn vald	õpilaste arv	õppeasutuse omandivorm
Harju	Rae	1	munitsipaal
	Tallinn	2	riigiomand
		10	munitsipaal
		6	eraomand
Jõgeva	Jõgeva	1	munitsipaal
	Põltsamaa	2	munitsipaal
Järva	Järva	9	munitsipaal
	Paide linn	26	munitsipaal
		83	riigiomand
		5	eraomand
Lääne	Haapsalu linn	2	riigiomand
Lääne-Viru	Kadrina	1	munitsipaal
	Rakvere linn	1	eraomand
Põlva	Põlva	1	munitsipaal
Pärnu	Pärnu	4	riigiomand
		3	munitsipaal
Rapla	Kehtna	1	munitsipaal
	Kehtna	2	riigiomand
	Märjamaa	2	munitsipaal
	Rapla	5	riigiomand
		7	munitsipaal
Saare	Saaremaa	2	munitsipaal
Tartu	Kastre	1	riigiomand
	Nõo	1	riigiomand
	Tartu linn	3	riigiomand
		8	munitsipaal
		1	eraomand
Viljandi	Põhja-Sakala	19	munitsipaal
	Viljandi linn	8	munitsipaal
		4	riigiomand
	Viljandi vald	1	eraomand

		1	riigiomand
	KOKKU	223	
	millest riigiomand	108	
	munitsipaal	101	
	eraomand	14	

Õppekoha tegevuskulu piirmäär ühe kuu kohta 2025. aastal on 109 eurot.
(<https://www.riigiteataja.ee/akt/117122024033?leiaKehtiv>)

Laupa Põhikool (0921202)

Eelarvesse on planeeritud tegevuskuludeks 892 742,09 eurot.

Retla-Kabala Kool (0921203)

Eelarvesse on planeeritud tegevuskuludeks 720 992,35 eurot.

Retla-Kabala Kooli Kabala ja Oisu õppekohtades toimub õpe I ja II kooliastmes. Klassikomplekte on kokku 6. Lisaks klassiõpetajatele on koolis võõrkeelte, muusikaõpetuse, tehnoloogiaõpetuse ja kehalise kasvatuse õpetajad ning eripedagoog. Koolis töötab 14 huviringi.

Suuremad väljakutsed on 2025. aastal seotud hoonetega: Kabala mõisa peahoone fassaadi renoveerimine peab lõppema septembris (kajastub investeringute eelarves) ja Oisu uue õppehoone eelprojekt peab samuti sügiseks valmis olema.

Türi Põhikool (0921204)

Eelarvesse on planeeritud tegevuskuludeks 2 904 700,19 eurot.

Türi Põhikool on keskendunud tõhusate õpioskuste omandamisele, õppijate baasvajadustega arvestamisele ning koolikeskkonna parendamisele. Kõikide kooli tegevuste keskmeks on õppija ja tema arengu toetamine - õpivad nii õpilased kui ka õpetajad. Eesmärk on, et õppimine muutuks tähenduslikuks ja toimuks muutus suhtumises õppimisse. Tõenduspõhisuse saavutamiseks analüüsitakse andmeid huvigruppidega ja lähtutakse järeldustest parendustegevuste kavandamisel.

Kooli tugevusteks on õppijate mitmekülgsus ja õpetajate valmisolek panustada kooli arengusse, head õpitulemused, toetav tugisüsteem, kaasaegne keskkond ja hea koostöö partneritega. Võõrustakse külalisi, laagreid, konverentse ning maakondlikke ja vabariiklikke suursündmusi.

Lisaks kohustuslike ainete õppimisele on kooli õppekavas rütmika, tantsuõpetus, Eesti Olümpiakomitee treeningtunnid ning loovus. Koolis on pikaajaline koorilaulu ja laulupidudel osalemise traditsioon. Tegutseb aktiivne õpilasesindus. 10. novembri seisuga õpib koolis 576 õpilast - on 27 klassikomplekti (kolm paralleelklassi), 6 väikeklassi ning erinevaid üks ühele õppevorme. Vaatamata õpilaste arvule pingutatakse, et leida jõukohane ja väljakutset pakkuv õpe igale õpilasele. Kooli motoks on "Igast õiest valmib vili".

Türi Kevade Kool (0921205)

Eelarvesse on planeeritud tegevuskuludeks 334 690,46 eurot.

Türi Kevade Kool on õpilaskoduga üldhariduskool, mis loob võimalused põhihariduse omandamiseks ja koolikohustuse täitmiseks intellektipuudega õpilastele, kes koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema nõusolekul õpivad põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava toimetulekuõppe, hooldusõppe või lihtsustatud õppe alusel.

Koolis õpib 2024/2025 õppeaastal 12 haridusliku erivajadusega õpilast neljas liitklassis. Neist 3 õpilast õpib põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava hooldusõppe alusel, 7 õpilast õpib põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava toimetulekuõppe alusel ja 2 õpilast õpib põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppe alusel. Üheteistkümnele õpilastele rakendatakse erituge ja ühele tõhustatud tuge.

Septembri 2024. aasta seisuga on kinnitatud koosseis 16,2 ametikohta ning kõik kohad on täidetud. Õpetajate ametikohti on 5.

Käru Põhikool (0921206)

Eelarvesse on planeeritud tegevuskuludeks 381 928,10 eurot.

Väätsa Põhikool (0921207)

Eelarvesse on planeeritud tegevuskuludeks 905 950,23 eurot.

Türi Ühisgümnaasium (0921208)

Eelarvesse on planeeritud tegevuskuludeks 504 700,95 eurot.

Türi Ühisgümnaasium annab kogukonnakoolina gümnaasiumiõpilastele ja kogukonna liikmetele võimaluse end harida ja teostada erinevates õppevormides. Kooli prioriteediks on õpilase individuaalsuse toetamine ja kvaliteetse hariduse pakkumine. Kool toetab ettevõtlikku hoiakut, kus väärtustatakse koostöist õppimist ning selle kaudu toetatakse ennastjuhtiva õpilase kujunemist. Läbi projektitöö kasutatakse lisavõimalusi erinevate õppetööd toetavate tegevuste läbiviimiseks ja rahaliste vahendite hankimiseks, näit. laagrid, õppereisid, külastused, külalised jne. Ühistegevuste läbiviimiseks pakume alati oma maja kasutusvõimalusi.

Türi Ühisgümnaasiumis õpib 10.novembri 2024 seisuga 101 õpilast. Statsionaarses õppes on õpilasi 84, moodustatud on kuus klassikomplekti. Mittestatsionaarses õppes on kokku 17 õpilast.

Türi Ühisgümnaasiumis on ametikohti 34,5 neist 17 õpetaja ametikohta.

3.8.3. Üldkeskhariduse õpetajate tööjõukulud (09213)

Tegevusalale on planeeritud 10. – 12. klasside õpetajate personalikuludeks 405 853 eurot.

3.8.4. Noorte huviharidus ja huvitegevus(09510)

Osalemine huvihariduse kuludes (0951001)

Huvihariduse kuludeks on planeeritud 165 960 eurot, millest riigipoolsed vahendid on 105 960 eurot. Riigieelarvest eraldatakse vastavalt noorsootööseadusele kohalikele omavalitsustele raha huvihariduse ja huvitegevuse arendamiseks ja mitmekesistamiseks. Eraldatud raha kasutamise eelduseks on vallavalitsuse poolt kinnitatud tegevuskava. Tegevuskava kaardistab kitsaskohad ja pakub neile lahendused. Eraldatud vahendeid võib kasutada tegevuskavas toodud kitsaskohtade lahendamiseks.

Türi Muusikakool (0951002)

Eelarvesse on planeeritud tegevuskuludeks 547 328 eurot.

Türi Muusikakool on huvikoolina tegutsev muusikakool, mille tegevuse eesmärk on anda muusikalist haridust lähtuvalt kooli õppekavadest ja valmistada õppureid ette professionaalse muusikahariduse õppeks. Vastavalt vajadusele ja võimalustele võib kool anda vabahariduslikku muusikaharidust. Kooli õppekavad on registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis.

Türi Muusikakoolis saab õppida klaveri, viiuli, tšello, kontrabassi, kitarr, basskitarr, mandoliini, akordioni, kromaatilise kontsertkandle, harfi, flöödi, plokkflöödi, klarneti, saksofoni, metsasarve, trompeti, trombooni, altsarve, tenorsarve, eufooniumi, tuuba ja löökpillide huvialadel.

Türi Muusikakool on õppurite arvu poolest Järvamaa suurim muusikalist põhiharidust andev huvikool. Seisuga 10.november 2024 õpib koolis 146 õpilast, neist 2 samaaegselt kahel erineval huvialal ja eelkoolis on 19 õpilast.

3.8.5. Koolitransport (09600)

Koolitranspordi kuludeks on planeeritud 205 056 eurot, sellest Türi Vallavalitsus 171 000 eurot ja Türi Haldus 34 056 eurot.

Türi Vallavalitsus korraldab õpilastranspordi neile õpilastele, kellel ei ole võimalik kooli ja koolist koju saada ühistranspordiga või jalgsi. Selleks kogutakse andmed õpilaste vanematelt ning hange pannakse kokku vastavalt sellele, kus lapsed elavad ja millisesse õppeasutusse peavad jõudma.

Türi Halduse tegevusala all kajastatakse Käru piirkonna õpilasveo bussi majandamiskulu ja bussijuhi personalikulu.

3.8.6. Koolitoit (09601)

Tegevusalale on planeeritud 557 979 eurot.

Eelarvesse on planeeritud üldhariduskoolide köögipersonali personalikulud ja kulud toiduainetele, samuti vahendid köögiinventari soetamiseks. Koolitoidu hulgas kajastatakse sihtotstarbeliste laekumistena PRIA'lt (koolipiim ja koolipuuveli) saadud vahendid, mis lisanduvad aasta jooksul eelarvesse vastavalt taotlustele.

3.8.7. Öömaja (09602)

Tegevusalale on planeeritud 72 473 eurot.

Türi Kevade Kool on õpilaskoduga üldhariduskool, mis loob võimalused põhihariduse omandamiseks ja koolikohustuse täitmiseks intellektipuudega õpilastele, kes koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema nõusolekul õpivad põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava toimetulekuõppe, hooldusõppe või lihtsustatud õppe alusel.

Koolil on 14-kohaline nüüdisaegne õpilaskodu. Õpilaskodu rühmades on 12 õpilast riiklikult toetataval kohal. Öömajaga seotud kuludeks on öömaja tegevusega kaasnevad personali- ja õpilaskodu ülalpidamiskulud.

3.8.8. Muu haridus (09800)

Eelarves on planeeritud 160 299,62 eurot mitmesugusteks õppetoetusteks, koolitusseminarideks ja infopäevadeks valla haridusjuhtidele, haridustöötajate tunnustamise (üritus ja hariduspreemiad) kulud, kooliaasta alustamise ürituste kulud, haridusvaldkonna ürituste korraldamise kulud, projektide omaosaluse ja parimate koolilõpetajate vastuvõtu ning haridus- ja kultuuriosakonna ametnike personalikulud.

3.9. Sotsiaalne kaitse

Eelarvesse on planeeritud 3 273 014,82 eurot sotsiaalse kaitse teenustega seotud tegevuste kulud.

Tabel 37 Sotsiaalse kaitse tegevusala võrdlus

	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Türi Päevakeskus, vald	43 567,00	41 746,67	24 879,00	35 211,09	18 050,00
Türi Päevakeskus, riik	118 344,00	115 968,51	144 700,00	114 213,09	130 452,00
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse, vald	265 186,00	230 932,03	125 785,00	131 287,40	0,00
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse, riik	0,00	34 201,74	0,00	0,00	0,00
Puudega täisealise isiku hooldus	0,00	0,00	61 300,00	62 004,73	62 000,00
Puudega inimese isikliku abistaja teenus	0,00	0,00	9 010,00	9 438,58	9 010,00
Väätsa eakate kodu	490 717,00	470 080,47	560 834,53	504 917,42	578 607,00
Osalemine sotsiaalhoolekandeasutustes	360 000,00	579 940,55	845 000,00	938 224,34	970 175,00
koduteenused, vald	157 412,00	163 631,30	0,00	0,00	0,00
Eakate koduteenus	0,00	0,00	140 490,00	143 653,25	140 490,00
Asendus- ja järelhooldus	417 580,00	336 469,49	269 690,00	258 854,64	288 566,00
Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	152 575,00	158 929,00	143 214,36	156 388,54	130 200,00
Lapse tugiisikuteenus	0,00	0,00	59 499,00	70 607,62	63 520,00
Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele, vald	1 000,00	48,00	0,00	178,89	0,00
Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele, Türi Haldus	103 740,00	137 569,94	152 436,00	130 900,01	152 944,00
Riiklik toimetulekutoetus	310 074,00	323 321,74	348 774,00	359 640,18	353 020,82
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	56 800,00	71 577,15	61 000,00	73 288,96	71 000,00
Muu sotsiaalne kaitse	244 709,00	232 307,66	289 684,00	263 271,57	304 980,00
Kokku	2 721 704,00	2 896 724,25	3 236 295,89	3 249 901,42	3 273 014,82

Kohaliku omavalitsusüksuse ülesanne on korraldada sotsiaalteenuste osutamist, sotsiaaltoetuste ja muu sotsiaalabi andmist ning eakate hoolekannet. Sotsiaalhoolekande seaduses on määratletud kohalikule omavalitsusele kohustuslikud sotsiaalteenused ning sotsiaalhoolekande põhimõtted.

Türi Vallavolikogu 26. novembri 2020. aasta [määrusega nr 14](#) „Sotsiaalhoolekandeline abi andmise kord“ sätestatakse Türi valla eelarvesse sotsiaaltoetuste maksmiseks planeeritud rahaliste vahendite kasutamise alused ning sotsiaaltoetuste taotlemise ja maksmise kord.

3.9.1. Puudega inimese erihoolekandeteenus (10120)

Türi Päevakeskus (1012001)

Eelarvesse on planeeritud 148 502 eurot, sellest riigi toetus 130 452 eurot.

Türi Päevakeskus on Türi valla munitsipaalasutusena tegutsev päevane hoolekandetasutus, mille ülesandeks on vaimse puudega või psüühiliste erivajadustega inimeste ettevalmistamine iseseisvaks eluks, osalemiseks ühiskonnas ja lihtsamate tööde tegemiseks, nende elukvaliteedi parandamine ja võimaluste loomine tööhõiveks. Türi Päevakeskuses pakutakse klientidele igapäevaelu- ja toetatud elamise teenust.

Puudega täisealise isiku hooldus (10124)

Eelarves planeeritud 62 000 eurot, mida kasutatakse hooldajatoetuse maksmiseks.

Puudega inimese isikliku abistaja teenus (10125)

Eelarves planeeritud 9010 eurot, mida kasutatakse täisealise puudega inimese isikliku abistaja toetuseks.

3.9.2. Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus (10200)

Väätsa eakate kodu (1020002)

Eelarves on planeeritud 578 607 eurot majandus- ja personalikuludeks. Väätsa eakate kodus on kohti 40 kliendile, kuid keskmiselt prognoosime inimesi aastaringselt 38. Kohatasu hind alates 2024. aastast on ühes kuus kaheses toas 1270 - 1420 eurot ja üksi tuba kasutades 1750 -1800 eurot. Hind sõltub hoolduskomponendist ja hinnale lisandub ravimite kulu vastavalt tegelikule kulule.

Seisuga 02. september 2024 on Väätsa eakate kodus 37 klienti, kellest 3 kasutavad tuba üksi.

Väätsa eakate kodu hinnad vaatab vallavalitsus üle 2025. aasta märtsikuu jooksul.

Osalemine sotsiaalhoolekandetasutustes (1020003)

Eakate sotsiaalhoolekandetasutustega seotud tegevuskulu on 2025. aasta eelarves planeeritud 970 175 eurot. Siin kajastub väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse tagamiseks makstav toetus. 1. jaanuari 2025 seisuga on väljaspool kodu osutataval üldhooldusteenusel 130 Türi valla elanikku.

3.9.3. Eakate koduhooldus (10202)

Eelarves on planeeritud 140 490 eurot. Antud eelarveraal kajastatakse sotsiaalse kaitse pakkumist mitterahaliste toetustena vanadusega seotud riskide vastu, samuti isiku enda või tema perekonna toimetulekuraskuste korral. Tegevusalal on kajastatud koduteenust teostatavate sotsiaalhooldajate personalikulud.

3.9.4. Asendus – ja järelhooldus (10400)

Eelarves on planeeritud 288 566 eurot, mis on asendushooldusteenusel eestkostel olevate laste kulude katteks. 2025. aasta jaanuari seisuga on asendus- ja järelhooldusel 9 Türi valla last.

3.9.5. Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse (10402)

Eelarves on planeeritud 130 200 eurot, millest toetatakse peredele ja lastele nõustamisteenuse pakkumist, makstakse sünnitoetust ja kooli alustamise toetust.

3.9.6. Lapse tugiisikuteenus (10403)

Eelarves on planeeritud 63 520 eurot. Lapse tugiisikuteenus on kohaliku omavalitsuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on lapse ja pere toimetuleku toetamine olukordades, kus laps vajab sotsiaalsete, psühholoogiliste või terviselike probleemide tõttu olulisel määral kõrvalabi. Tugiisik võib olla määratud lapsele haridusasutuses vajaliku toe saamiseks, aga ka lasteaia- või koolivälisel ajal abi ja turvalisuse tagamiseks.

3.9.7. Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele (10600)

Eelarves on planeeritud 152 944 eurot, millel kajastatakse Särevere alevikus asuva sotsiaalmaja (Mäe tänav 6), Türi linnas asuvate sotsiaalmajade (Mehaanika tänav 1 ja 3, Viljandi tänav 30 ning Tallinna tänav 33) ja Käru ning Väätsa alevikus asuvate sotsiaaleluruumide ülalpidamiskulud.

3.9.8. Riiklik toimetulekutoetus (10701)

Eelarves on planeeritud 353 020,82 eurot. Toimetulekutoetuse eesmärk on isikute iseseisvat toimetulekut soodustava ajutise abimeetmena leevendada abi vajavate isikute ja perekondade materiaalsel puudust, tagades minimaalsed vahendid esmavajaduste rahuldamiseks. Toimetulekupiiri üksi elavale isikule või perekonna esimesele liikmele kehtestab Riigikogu igaks eelarveaastaks riigieelarvega. Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks.

3.9.9. Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse (10702)

Eelarves on planeeritud 71 000 eurot, milles kajastatakse sotsiaalse kaitse pakkumist rahaliste ja mitterahaliste hüvitisena inimestele, kes on sotsiaalselt tõrjutud või kellel on risk saada sotsiaalselt tõrjutuks (madala sissetulekuga, immigrandid, pagulased, alkoholi ja muude ainete kuritarvitajad, vägivalla ohvrid jne). Tegevusalas on kajastatud toetused ravikulude hüvitamiseks ja abivahendi soetamiseks, toetus riiklike dokumentide soetamiseks, toetused raske majandusliku olukorra puhul ning vältimatu sotsiaalabi kulud. Vältimatut sotsiaalabi (toit, riided, ajutine majutus) on omavalitsus kohustatud andma kõigile valla territooriumil viibivatele kodanikele sõltumata nende rahvastikuregistri järgsest elukohast.

3.9.10 Muu sotsiaalne kaitse (10900)

Tegevusala peale on planeeritud 304 980 eurot muu sotsiaalse kaitse osutamisega seotud kulu. Omavalitsus on kohustatud osutama abi ja teenuseid kõigile oma registrijärgsetele elanikele,

sõltumata nende tegelikust elukohast. Tegevusalale on planeeritud ka sotsiaalosakonna personali- ja majanduskulud.

4. INVESTEERIMISTEGEVUS

4.1. Investeermistegevuse tulud

Investeermistegevuse tulu eelarves on planeeritud 1 630 623,81 eurot, millest 60 000 eurot on vara müük, 3000 eurot finantstulud, 59 991,81 eurot on projekt „Kaasav aed“, Türi Lasteaia Lokuta õppekoha juurdeehitus 913 760 eurot ning Mehaanika 1 ja 3 osaline toetus 593 572 eurot.

4.2. Investeermistegevuse kulud

Investeermiskulusid on planeeritud eelarvesse 4 118 380,01 eurot.

Tabel 38 Investeermistegevuse kulud tegevusalade järgi

Üldised valitsussektori kulud	429 825,00	
Valitsussektori võla teenindamine	429 825,00	laenulepingute järgsed intressid
Majandus	500 000,00	
Maanteetransport, Türi Haldus	500 000,00	Investeeringud, mille aluseks on teehoiukava
Keskkonnakaitse	116 691,81	
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, vald	6 700,00	projekt "Kaasav aed" omafinantseering
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, vald	59 991,81	projekt "Kaasav aed" toetus
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, vald	50 000,00	Türi Tehisjärve ja Väätsa
Elamu- ja kommunaalmajandus	140 657,20	
Veevarustus, vald	52 657,20	Haja-asustuse investeeringud
Türi Haldus	60 000,00	Laupa staadioni rajamine ja Kärü staadioni parendamine
Türi Haldus	28 000,00	Kasutatud N1 kategooria sõiduki soetamine
Tervishoid	29 118,00	
Üldhaigla teenused	29 118,00	AS Järvamaa Haigla osakute soetamine ja teenuste osutamine
Haridus	1 954 128,00	
Retla-Kabala Kool, vald	262 191,00	Retla-Kabala Kooli Kabala õppekoha õppekeskkonna parendamine
Türi Lasteaed	39 000,00	Türi-Alliku ja Kesklinna maja vundamentide niiskustõkete rajamiseks ja saalised renoveerimistööde teostamiseks
Türi Ühisgümnaasium	100 000,00	kooli võimla põrand
muu haridus	609 177,00	Türi Lasteaia Lokuta õppekoha õppehoone juurdeehituse omafinantseering 609 177 eurot
muu haridus	913 760,00	Türi Lasteaia Lokuta õppekoha õppehoone juurdeehituse toetus
muu haridus	30 000,00	Oisu aleviku uue õppehoone ehitamisega seotud eelprojekt ja arhitektuurikonkurss
Sotsiaalne kaitse	947 960,00	

Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele, vald	354 388,00	Mehaanika 1 ja 3 hoonete rekonstrueerimine, omafinantseering
Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele, vald	593 572,00	Mehaanika 1 ja 3 hoonete rekonstrueerimine, toetus
Kokku	4 118 380,01	

5. FINANTSEERIMISTEGEVUS

Finantseerimistegevuses kajastuvad kohustuste võtmine ja kohustuste tasumine. Kohaliku omavalitsuse üksuse ja tema arvestusüksuse arvestuslikuks netovõlakooormus võib olla 2025. aastal 75% sama aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude üheksakordne vahe on väiksem kui 75% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

5.1. Finantseerimise tulud

2025. aastal on planeeritud investeringute katteks võtta laenu 2 019 574 eurot.

5.2. Finantseerimise kulud

Kohustuste tagasimakseid planeeritud eelarvesse 646 012 eurot.

6. LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS

31.12.2024 seisuga oli vallal rahalisi vahendeid 407 932,84 eurot.

Eelarvesse suuname vahendeid 116 191,20 eurot.

Tabel 39 Likviidsed vahendid

Asutus	Summa	Selgitus
Türi Kultuurikeskus	5 494,50	Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA toetus 2025. aastaks, laekunud 05.12.2024
Türi Kultuurikeskus	7 000,00	Osaline üle laekunud omatulu
Käru Põhikool	2 180,81	omaosalus oli planeeritud 2024. aastasse
Retla-Kabala Kool	1 648,35	Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA toetus 2025. aastaks, laekunud 05.12.2024
Retla-Kabala Kool	373,00	2024. aastal kasutamata toetusfondi vahendid
Retla-Kabala Kool	337,87	omaosalus oli planeeritud 2024. aastasse
Väätša Põhikool	1 098,90	Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA toetus 2025. aastaks, laekunud 05.12.2024
Väätša Põhikool	89,00	2024. aastal kasutamata toetusfondi vahendid
Väätša Põhikool	1 935,93	omaosalus oli planeeritud 2024. aastasse
Väätša Põhikool	11 706,17	Erasmus projekti vahendid kasutamata
Väätša Põhikool	2 505,74	projekti vahendid kasutamata
Türi Ühisgümnaasium	549,45	Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA toetus 2025. aastaks, laekunud 05.12.2024
Türi Põhikool	2 197,80	Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA toetus 2025. aastaks, laekunud 10.12.2024

Türi Põhikool	1 401,00	2024. aastal kasutamata toetusfondi vahendid
Türi Põhikool	2 508,00	KIK projekti vahendid kasutamata
Türi Põhikool	1 687,19	Erasmus projekti vahendid kasutamata
Türi Põhikool	3 346,62	omaosalus oli planeeritud 2024. aastasse
Laupa Põhikool	371,47	KIK projekti vahendid kasutamata
Laupa Põhikool	1 526,38	omaosalus oli planeeritud 2024. aastasse
Türi Vallavalitsus - Veevarustus	21 657,20	hajaasustus riigipoolse osaluse 2024. aasta jääk
Türi Vallavalitsus - Toimetulekutoetus	3 005,82	kasutamata 2024. aasta vahendid
Türi Vallavalitsus - Muu haridus	20 000,00	eelarve tasakaaluks
Türi Noortekeskus, Türi Perepesa	2 000,00	SA Järvamaa Gordoni perekool, laekunud 16.12.2024
Türi Muusikakool	1 000,00	Eesti Kultuurkapital - Lätis toimuv puhkpillikonkurss "Wind Stars 2025", laekunud 17.12.2024
Türi Raamatukogu	320,00	Eesti Kultuurkapital - Emakeele päevale pühendatud kirjanduslike kohtumiste korraldamine, laekumine 23.12.2024
Türi Raamatukogu	250,00	Eesti Kultuurkapital - Sõbrakuu kohtumiste korraldamine, laekumine 23.12.2024
Türi Haldus	20 000,00	eelarve tasakaaluks
KOKKU	116 191,20	

Peale vahendite suunamist jääb likviidseid vahendeid 291 741,64 eurot.

7. FINANTSNÄITAJAD

7.1. Põhitegevuse tulem

2025. aasta põhitegevuse tulem on 998 003 eurot. Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulud – põhitegevuse tulud.

7.2. Eelarve tasakaal

2025. aasta eelarve on tasakaalus.

7.3. Netovõlakoormuse arvutused

Tabel 40 Netovõlakoormuse võrdlus

	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve
Netovõlakoormus (eurodes)	11 445 404	11 995 024	10 746 597	12 236 350
Netovõlakoormus (%)	52%	53%	48%	54%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	20 014 723	18 164 816	21 572 601	16 918 698
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	9172%	80%	96%	75%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	8 569 319	6 169 792	10 826 004	4 682 348

8. SEOS EELARVESTRAATEGIAGA

Eelarvestrateegia koostatakse selleks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist eelseisval neljal aastal.

Tabel 41 Võrdlus põhitegevustulude ja kulude osas

Türi vald 29.08.2024 määrus nr 14	2025 strateegia	2025 eelarve	erinevus
Põhitegevuse tulud kokku	23 102 648,00	22 558 264,26	544 383,74
Maksutulud	13 622 648,00	13 467 550,00	155 098,00
sh tulumaks	13 052 648,00	12 737 550,00	315 098,00
sh maamaks	570 000,00	730 000,00	-160 000,00
Tulud kaupade ja teenuste müügist	2 350 000,00	2 140 671,00	209 329,00
Saadavad toetused tegevuskuludeks	7 070 000,00	6 879 943,26	190 056,74
sh tasandusfond	1 400 000,00	1 134 668,00	265 332,00
sh toetusfond	5 200 000,00	5 434 610,00	-234 610,00
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	470 000,00	310 665,26	159 334,74
Muud tegevustulud	60 000,00	70 100,00	-10 100,00
Põhitegevuse kulud kokku	20 650 000,00	21 560 261,26	-910 261,26
Antavad toetused tegevuskuludeks	2 500 000,00	2 992 322,82	-492 322,82
Muud tegevuskulud	18 150 000,00	18 567 938,44	-417 938,44
sh personalikulud	13 000 000,00	13 120 868,00	-120 868,00
sh majandamiskulud	5 100 000,00	5 313 299,44	-213 299,44
sh muud kulud	50 000,00	133 771,00	-83 771,00
Põhitegevuse tulem	2 452 648,00	998 003,00	1 454 645,00

Tabel 42 Võrdlus investeerimistegevuse osas

Türi vald 29.08.2024 määrus nr 14	2025 strateegia	2025 eelarve	erinevus
Investeerimistegevus kokku	-1 987 537,00	-2 487 756	500 219,20
Põhivara müük (+)	60 000,00	60 300,00	-300,00
Põhivara soetus (-)	-2 699 523,00	-3 606 869,81	907 346,81
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 125 000,00	1 567 323,81	-442 323,81

Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-56 000,00	-58 671,20	2 671,20
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-23 014,00	-23 014,00	0,00
Finantstulud (+)	6 000,00	3 000,00	3 000,00
Finantskulud (-)	-400 000,00	-429 825,00	29 825,00

9. LISAD

9.1. Lisa 1 Asutuste omatulud

asutus/tululiik	320	3220	s h 322020	s h 322040	3221	3222	3224	3225	3226	3229	3230	3233	KOKKU
Türi Vallavalitsus	12 000	246 000	130 000							6 500	10 000	360	274 860
Türi Muusikakool		32 410											32 410
Retla-Kabala Kool, lasteaed		47 174	28 255	18 919									47 174
Käru Põhikool, lasteaed		23 645	13 645	10 000									23 645
Väätsa Lasteaed Paikäpp		49 000	31 308	17 692									49 000
Türi Lasteaed		280 609	165 498	114 531									280 609
Türi Ühisgümnaasium		21 900		10 000								2 000	23 900
Käru Põhikool		6 500		6 500									6 500
Laupa Põhikool		4 800		4 800								200	5 000
Retla-Kabala Kool		5 881		5 881								200	6 081
Türi Põhikool		23 300		23 300								1 000	24 300
Türi Kevade Kool		2 100		2 100								3 320	5 420
Väätsa Põhikool		4 500		4 500								1 000	5 500
Türi Raamatukogu					1 000							1 200	2 200
Türi Noortekeskus					8 000							14 120	22 120
Türi Kultuurikeskus					25 300	700						35 000	61 000
Türi Muuseum					1 500							3 000	4 500
Türi Päevakeskus							130 452						130 452
Väätsa eakate kodu							639 000						639 000
Türi Haldus								245 000	5 000			57 000	307 000
Türi Kommunaalasutus												190 000	190 000
	12 000	747 819	368 706	218 223	35 800	700	769 452	245 000	5 000	6 500	10 000	308 400	2 140 671

9.2. Lisa 2 Türi valla kohustiste põhiosa tagasimaksed alates 2025. aastast

	SEB				LHV		SWED		KIK	Kokku
	201701189	2017028607	2024019907	2024011493	KL- 170415VA	KL- 271016TU	16-087971	24-085485-JI		
aasta	L25	L21	L36	L35	L27	L18	L28	L37	L13	
2025	12 104,40	75 943,68	128 901,36	35 635,95	14 289,34	55 076,88	26 098,32	212 467,73	85 494,00	646 011,66
2026	12 104,40	78 679,80	128 901,36	85 526,28	0,00	55 076,87	18 114,39	214 144,78	85 494,00	678 041,88
2027	8 069,10	88 429,43	128 901,36	85 526,28	0,00	0,00	0,00	222 324,36	85 494,00	618 744,53
2028	0,00	0,00	128 901,36	85 526,28	0,00	0,00	0,00	230 606,12	85 494,00	530 527,76
2029	0,00	0,00	128 901,36	85 526,28	0,00	0,00	0,00	240 192,30	85 494,00	540 113,94
2030-	0,00	0,00	1 933 520,42	1 247 258,93	0,00	0,00	0,00	4 960 310,71	0,00	8 141 090,06
KOKKU	32 277,90	243 052,91	2 578 027,22	1 625 000,00	14 289,34	110 153,75	44 212,71	6 080 046,00	427 470,00	11 154 529,83
laenusumma	120 000,00	734 288,00	2 578 027,22	1 625 000,00	287 945,40	537 000,00	217 000,00	6 080 046,00	1 154 157,60	
% marginaal	1,13	0,819	1,10	0,924	0,84	0,95	1,40	1,100	1,00	11 154 529,83
baasintressi muutmine	18.02.2025	02.06.2025	20.02.2025	20.04.2025	-	30.04.2025	25.02.2025	20.03.2025		
kehtiv intressimäär	3,375	2,708	2,863	2,744	2,886	2,886	3,382	2,683		
lõpptähtaeg	18.08.2027	31.12.2027	15.10.2027	19.07.2031	17.04.2025	31.12.2026	13.09.2026	31.12.2034	27.08.2029	
				(maksegraafik 20 aastat)				(maksegraafik 20 aastat)		

9.3. Lisa 3 Türi valla kohustiste intresside maksed alates 2025. aastast

	SEB				LHV		SWED		KIK	KOKKU
	201701189	2017028607	2024019907	2024011493	KL- 170415VA	KL- 271016TU	16-087971	24-		
aasta	L25	L21	L36	L35	L27	L18	L28	L37	L13	
2025	1 221,60	7 435,08	102 324,49	67 875,87	117,76	3 299,70	1 568,16	222 981,91	23 000,00	429 824,57
2026	668,48	4 698,96	95 752,20	64 924,59	0,00	1 159,08	329,72	221 304,86	22 000,00	410 837,89
2027	138,06	1 857,01	90 607,19	62 355,81	0,00	0,00		212 945,28	22 000,00	389 903,35
2028	0,00	0,00	85 915,06	58 092,98	0,00	0,00		204 843,52	22 000,00	370 851,56
2029	0,00	0,00	80 499,56	54 340,48	0,00	0,00		195 257,34	22 000,00	352 097,38
2030-	0,00	0,00	144 717,67	89 443,52	0,00	0,00		828 618,53	0,00	1 062 779,72
KOKKU	2 028,14	13 991,05	599 816,17	397 033,25	117,76	4 458,78	1 897,88	1 885 951,44	111 000,00	3 016 294,47
intressimäär	1,13	0,82	1,10	0,92	0,84	0,95	1,40	1,10	1,00	
lõpptähtaeg	18.08.2027	31.12.2027	15.10.2027	19.07.2044	17.04.2025	31.12.2026	13.09.2026	28.12.2044	27.08.2029	

9.4. Lisa 4 Asutuste eelarved

Asutuste põhitegevus kulude eelarvete võrdlus

Asutus	2023 eelarve	2023 täitmine	2024 eelarve	2024 täitmine	2025 eelarve
Türi Vallavolikogu	83 635,00	80 683,43	84 543,00	65 769,91	79 421,00
Türi Vallavalitsus	4 891 680,33	4 880 182,20	5 371 917,86	5 389 587,21	5 528 031,39
Väätsa Lasteaed "Paikäpp"	461 496,00	444 401,01	459 349,97	443 971,15	468 132,00
Türi Lasteaed	2 102 016,84	2 034 189,01	2 138 396,86	2 055 936,36	2 375 299,00
Türi Muusikakool	539 827,00	536 141,41	551 088,00	543 781,55	547 328,00
Türi Raamatukogu	327 296,00	322 256,08	331 061,63	325 008,31	338 593,00
Türi Kultuurikeskus	777 724,00	762 759,40	818 427,00	775 286,07	834 476,50
Türi Kevade Kool	345 673,00	350 010,23	414 335,48	412 684,12	436 668,46
Türi Noortekeskus	332 259,00	329 559,29	358 839,50	318 242,69	323 209,00
Laupa Põhikool	880 701,00	876 085,87	903 762,53	895 650,07	955 860,09
Türi Põhikool	2 700 999,65	2 741 585,71	3 095 045,30	2 957 853,68	3 154 276,19
Türi Ühisgümnaasium	990 595,00	941 382,44	958 895,18	935 686,26	968 970,95
Käru Põhikool	586 384,00	552 614,42	567 966,00	531 485,57	582 599,10
Väätsa Põhikool	840 355,00	832 903,84	945 635,87	900 415,81	982 471,23
Väätsa eakate kodu	490 717,00	470 080,47	560 834,53	504 917,42	578 607,00
Retla-Kabala Kool	1 399 970,00	1 377 503,59	1 330 580,50	1 253 756,36	1 201 130,35
Türi Kommunaalasutus	5 588,00	5 734,05	14 993,00	12 199,76	7 993,00
Türi Haldus	2 130 571,18	2 033 849,38	1 977 315,29	1 747 793,54	1 991 606,00
Türi Muuseum	55 372,00	54 428,63	55 580,00	51 650,86	57 087,00
Türi Päevakeskus	161 911,00	157 715,18	169 579,00	149 424,18	148 502,00
Põhitegevuse kulud kokku	20 104 771,00	19 784 065,64	21 108 146,50	20 271 100,88	21 560 261,26